

Na osnovu člana 71 Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 21/10), Zakonodavna komisija Skupštine Brčko distrikta BiH na 64. sjednici održanoj 29. novembra 2011. godine utvrdila je prečišćeni tekst Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 10/03) sa izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi 6/05 i 21/10).

Broj: 01.3-05-1185/11

PREDSJEDNIK

Brčko, 29. novembra 2011. godine

ZAKONODAVNE KOMISIJE

Ilija Marić, s.r.

KRIVIČNI ZAKON

BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE

(prečišćeni tekst)

OPĆI DIO

I. GLAVA PRVA

PREDMET OVOG ZAKONA

Član 1

Ovim zakonom uređuje se opći dio krivičnog zakonodavstva i krivična djela iz nadležnosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko distrikta).

Osnovni pojmovi

Član 2

(1) *Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta* sačinjavaju krivičnopravne odredbe sadržane u ovom zakonu i u drugim zakonima *Brčko distrikta*.

(2) *Teritorija Brčko distrikta* je suhozemna teritorija i vodene površine unutar njegovih granica, kao i zračni prostor nad njima.

(3) *Službeno lice* je izabrani ili imenovani funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti Brčko distrikta i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je

osnovala; lice koje stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlašteno lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koje u okviru tih ovlaštenja obavlja određenu dužnost; te drugo lice koje uz naknadu ili bez naknade obavlja određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.

(4) Kad je kao izvršilac određenog krivičnog djela označeno službeno lice, lica iz stava 3 ovog člana mogu biti izvršioci tih djela ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz pojedinog propisa ne proizlazi da izvršilac može biti samo neko od tih lica.

(5) *Odgovorno lice* je lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je s obzirom na njegovu funkciju ili na osnovu posebnog ovlaštenja povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta privrednog društva ili drugog pravnog lica u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili na nadzor nad njima. Odgovornim licem smatra se i službeno lice u smislu stava 3 ovog člana kada su u pitanju radnje kod kojih je kao izvršilac označeno odgovorno lice, a nisu propisane kao krivično djelo odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne dužnosti, ili odredbama o krivičnim djelima koje izvrši službeno lice propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Brčko distrikta.

(6) Kad je kao počinitelj krivičnih djela označeno službeno ili odgovorno lice, sva lica iz stavova 3 i 5 ovog člana mogu biti izvršioci tih djela, ukoliko iz zakonskih obilježja pojedinog krivičnog djela ne proizlazi da izvršilac može biti samo neko od tih lica.

(7) *Strano službeno lice* je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni funkcioner međunarodne organizacije i njenih organa, sudija ili drugo službeno lice međunarodnog suda na službi u *Brčko distriktu*, koje radi za naknadu ili bez naknade.

(8) *Međunarodni službenik* je civilni zaposlenik koji radi za međunarodnu organizaciju ili agenciju.

(9) *Vojno lice*, u smislu ovog zakona, je profesionalno vojno lice i lice u rezervnom sastavu, dok su na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

(10) Kada je službeno lice označeno kao lice protiv kojeg je izvršeno krivično djelo, službeno lice je, u smislu ovog zakona, osim lica definiranih u stavu 3 ovog člana, i vojno lice iz stava 9 ovog člana.

(11) *Dijete* je, u smislu ovog zakona, lice koje nije navršilo 14 godina života.

(12) *Maloljetnik* je, u smislu ovog zakona, lice koje nije navršilo 18 godina života.

(13) *Pravno lice* je, u smislu ovog zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, institucije za obavljanje kreditnih i drugih bankarskih poslova, za osiguranje imovine i lica, kao i druge finansijske institucije, fond, političke organizacije i udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu sticati sredstva i koristiti ih na isti

način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravnog lica.

(14) *Privredno društvo* je, u smislu ovog zakona, korporacija, preduzeće, firma, partnerstvo i svaki organizacioni oblik registrovan za obavljanje privredne djelatnosti.

(15) *Udruženje* je bilo koji oblik udruživanja tri ili više lica.

(16) *Više lica* je najmanje dva lica.

(17) *Skupina ljudi* je najmanje pet lica.

(18) *Grupa ljudi* je udruženje od najmanje tri lica koja su povezana radi izvršenja krivičnih djela, pri čemu svako od njih daje svoj udio u izvršenju krivičnog djela.

(19) *Organizovana grupa* je grupa ljudi formirana radi neposrednog izvršenja krivičnog djela, i koja ne mora imati formalno definisane uloge svojih članova, kontinuitet članstva ili razvijenu strukturu.

(20) *Grupa za organizovani kriminal* je grupa od tri ili više lica koja postoji u izvjesnom vremenskom periodu i koja djeluje sporazumno s ciljem izvršenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna, a radi sticanja materijalne koristi.

(21) *Teroristička grupa* je organizovana grupa koju čine najmanje tri lica, koja je formirana i djeluje u određenom vremenskom periodu s ciljem izvršenja nekog od krivičnih djela terorizma.

(22) *Tajna Brčko distrikta* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na osnovu zakona, određena tajnom Brčko distrikta, čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za Brčko distrikt.

(23) *Isprava ili dokument* je svaki predmet koji je pogodan ili određen da služi kao dokaz za neku činjenicu koja je od značaja za pravne odnose.

(24) *Novac* je metalno ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.

(25) *Znaci za vrijednost* podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.

(26) *Pokretna stvar* je i svaka proizvedena ili sakupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski i drugi impulsi.

(27) *Prevozno sredstvo* je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo koje drugo sredstvo koje se može koristiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom saobraćaju, bez obzira na vrstu pogona.

(28) *Sila* je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se neko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.

(29) *Opojna droga* je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lako može pretvoriti u takvu supstancu ako podliježe kontroli prema međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina ratifikovala ili supstanca koju je nadležna institucija Bosne i Hercegovine, Brčko distrikta ili nadležna institucija entiteta proglasila opojnom drogom.

(30) *Oružje i vojna oprema* su predmeti i sredstva navedeni u Zakonu o proizvodnji, uvozu i izvozu oružja i vojne opreme.

(31) *Radioaktivni materijal* je nuklearni materijal i ostale radioaktivne supstance koje sadrže nuklide koji se spontano raspadaju (proces praćen emisijom jedne ili više vrsta jonizujućeg zračenja, kao na primjer alfa, beta, neutronske čestice i gama zrake) a koje mogu, zbog svojih radioloških ili fisilnih svojstava, uzrokovati smrt, ozbiljne tjelesne ozljede ili štetu velikih razmjera po imovinu ili životnu sredinu.

(32) *Nuklearni materijal* je plutonij, osim onog s koncentracijom izotopa koja prelazi 80% u plutoniju-238 ili uranij-233; uranij obogaćen izotopom 235 ili 233; uranij koji sadrži mješavinu izotopa kao što se nalazi u prirodi, osim u obliku rude ili rudnih ostataka; ili bilo koji materijal koji sadrži jedan ili više gore navedenih, pri čemu „uranij obogaćen izotopima 235 ili 233” znači uranij koji sadrži izotop 235 ili 233 ili oba u takvom iznosu da omjer zbira ovih izotopa prema izotopu 238 bude veći od omjera izotopa 235 prema izotopu 238 koji se javlja u prirodi.

(33) *Nuklearni uređaj* je svaki nuklearni eksplozivni uređaj ili svaki uređaj koji raspršuje radioaktivni materijal ili emituje zračenje koje može, zbog svojih radioloških svojstava, prouzrokovati smrt, ozbiljnu tjelesnu ozljedu ili štetu velikih razmjera po imovinu ili životnu sredinu.

(34) *Nuklearni objekat* je svaki nuklearni reaktor, uključujući reaktor montiran na plovilo, vozilo, letjelicu ili svemirski objekat za primjenu kao izvor energije kako bi se pokretalo takvo plovilo, vozilo, letjelica ili svemirski objekat ili u bilo koju drugu svrhu, ili svako postrojenje ili sredstvo koje se koristi za proizvodnju, skladištenje, preradu ili transport radioaktivnog materijala.

(35) *Fiksna platforma* je vještački otok, uređaj ili naprava koja je stalno pričvršćena za morsko dno u svrhu istraživanja ili iskorištavanja prirodnih bogatstava ili u druge privredne svrhe.

(36) *Eksplozivna naprava* je:

a) eksplozivno ili zapaljivo oružje ili naprava koja je konstruisana da ili može prouzrokovati smrt, tešku tjelesnu ozljedu ili znatnu materijalnu štetu; ili

b) oružje ili naprava koja je konstruisana da ili može prouzrokovati smrt, tešku tjelesnu ozljedu ili štetu velikih razmjera oslobađanjem, širenjem ili djelovanjem otrovnih hemikalija, bioloških agensa ili otrova ili sličnih materija ili radijacijom ili radioaktivnim materijalom.

(37) Mržnja predstavlja pobudu za izvršenje krivičnog djela, propisanog ovim zakonom, koja je u cjelini ili djelimično zasnovana na razlikama po osnovu stvarnog ili pretpostavljenog etničkog ili nacionalnog porijekla, jezika ili pisma, vjerskih uvjerenja, rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, političkog ili drugog uvjerenja, socijalnog porijekla, društvenog položaja,

dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina, ili zbog dovođenja u vezu sa licima koja imaju neku od navedenih različitih osobina.

- (38) Izražavanje u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih lica.

II. GLAVA DRUGA

OSNOVNE ODREDBE

Osnov i granice krivičnopravne prinude

Član 3

(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povređuju lične slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Bosne i Hercegovine, Statutom Brčko distrikta i međunarodnim pravom, da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez krivičnopravne prinude.

(2) Propisivanje krivičnih djela i vrste i mjere krivičnopravnih sankcija zasniva se na nužnosti primjene krivičnopravne prinude i njenoj razmjernosti jačini opasnosti za lične slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrijednosti.

Načelo zakonitosti

Član 4

(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

(2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je počinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana krivična sankcija.

Načelo krivice

Član 4a

Niko ne može biti kažnjen niti se prema njemu mogu izreći druge krivičnopravne sankcije ako nije kriv za izvršeno krivično djelo.

Vremensko važenje krivičnog zakona

Član 5

(1) Prema učiniocu krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

(2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela zakon jednom ili više puta izmijeni, primijenit će se zakon koji je blaži za učinioca.

Vrste krivičnopravnih sankcija

Član 6

Krivičnopravne sankcije jesu: kazne, mjera upozorenja (uslovna osuda), mjere sigurnosti i odgojne mjere.

Svrha krivičnopravnih sankcija

Član 7

Svrha krivičnopravnih sankcija je:

- a) zaštita društva od izvršenja krivičnih djela preventivnim uticajem na druge da poštuju pravni sistem i ne izvrše krivična djela, te sprečavanjem izvršioca da izvrši krivična djela kao i podsticanje njegovog prevaspitanja;
- b) zaštita i satisfakcija žrtve krivičnog djela.

Ograničenja u izvršenju krivičnopravnih sankcija

Član 8

Učiniocu krivičnog djela u izvršenju krivičnopravne sankcije mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržaju te sankcije i samo na način kojim se osigurava poštivanje lica počinioca i njegovo ljudsko dostojanstvo, u skladu sa zakonom i međunarodnim pravom.

III. GLAVA TREĆA

PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA U BRČKO DISTRIKTU

Isključenje primjene krivičnog zakonodavstva u Brčko distriktu prema djeci

Član 9

Krivično zakonodavstvo u Brčko distriktu ne primjenjuje se prema djetetu koje u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršilo četrnaest godina života.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Brčko distriktu prema maloljetnicima

Član 10

Krivično zakonodavstvo u Brčko distriktu primjenjuje se prema maloljetnicima u skladu s glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovoga zakona i drugim zakonima u Brčko distriktu.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Brčko distriktu na pravna lica

Član 11

Krivično zakonodavstvo u Brčko distriktu primjenjuje se na pravna lica u skladu s glavom XIV (*Odgovornost pravnih lica za krivična djela*) ovoga zakona i drugim zakonima u Brčko distriktu.

Primjena krivičnog zakonodavstva Brčko distrikta prema svakom ko na teritoriji Brčko distrikta poćini krivično djelo

Ćlan 12

- (1) Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se prema svakom ko na teritoriji Brčko distrikta učini krivično djelo.
- (2) Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se prema svakome ko učini krivično djelo na domaćem plovilu, bez obzira gdje se plovilo nalazilo u vrijeme učinjenja krivičnog djela.
- (3) Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se prema svakome ko poćini krivično djelo u domaćem avionu dok je u letu bez obzira gdje se avion nalazio u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

Primjena krivičnog zakonodavstva Brčko distrikta na stanovnika Brčko distrikta koji učini krivično djelo u inozemstvu i stranca koji učini krivično djelo u inozemstvu

Ćlan 13

- (1) Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se na stanovnika Brčko distrikta kad u inozemstvu učini krivično djelo, ako se zatekne na teritoriji Brčko distrikta ili bude ekstradiran.
- (2) Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se i na stranca koji van teritorije Brčko distrikta učini prema njemu ili njegovom stanovniku krivično djelo, ako se zatekne na teritoriji Brčko distrikta ili bude ekstradiran.
- (3) Krivično zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se i na stranca koji prema stranoj državi ili prema strancu učini u inozemstvu krivično djelo za koje se po zakonu te države može izreći zatvor od pet godina ili teža kazna, kad se zatekne na teritoriji Brčko distrikta. Ako ovim zakonom nije drukčije propisano, sud u takvom slučaju ne može izreći kaznu težu od kazne propisane zakonom zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno.
- (4) Ako je u slučajevima iz člana 12 ovog zakona pokrenut, a nije pravosnažno dovršen krivični postupak u drugoj državi, tužilac Brčko distrikta odlučit će da li će preduzeti gonjenje.
- (5) U slučajevima iz čl. 13 ovog zakona, gonjenje će se preduzeti samo kad se za krivično djelo kažnjava i po zakonu zemlje u kojoj je djelo učinjeno. Ni u tom slučaju gonjenje se neće preduzeti, ako se po zakonu te zemlje gonjenje preuzima po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.
- (6) Tužilac može preduzeti gonjenje iz člana 13 stava 3 ovog zakona, bez obzira na zakon zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno, ako je u pitanju djelo koje je u vrijeme kad je izvršeno smatrano krivičnim djelom prema pravilima međunarodnog prava.
- (7) U slučajevima iz člana 12 ovog zakona, gonjenje stranaca može se pod uslovima uzajamnosti ustupiti stranoj državi.

Primjena općeg dijela ovoga zakona

Član 14

- (1) Odredbe općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se prema učiniocima svih krivičnih djela propisanih zakonima u Brčko distriktu.
- (2) Odredbe općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se prema maloljetnicima, osim ako zakonom nije drukčije propisano.
- (3) Odredbe općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se na pravna lica, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

IV. GLAVA ČETVRTA

ZASTARA

Zastara krivičnog progona

Član 15

- (1) Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, krivični se progon ne može preduzeti kad od učinjenja krivičnog djela protekne:
  - a) trideset i pet godina za krivično djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora;
  - b) dvadeset godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko deset godina;
  - c) petnaest godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina;
  - d) deset godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko tri godine;
  - e) pet godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko jedne godine;
  - f) tri godine za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom.
- (2) Ako je za krivično djelo propisano više kazni, rok zastare određuje se po najtežoj propisanoj kazni.

Tok i prekid zastare krivičnog progona

Član 16

- (1) Zastara krivičnog progona počinje od dana kad je krivično djelo učinjeno.
- (2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se po zakonu krivični progon ne može preduzeti ili nastaviti.
- (3) Zastara se prekida svakom procesnom radnjom koja se preduzima radi progona učinioca zbog učinjenog krivičnog djela.
- (4) Zastara se prekida i kad učinilac, u vrijeme dok teče rok zastare, učini isto tako teško ili teže krivično djelo.
- (5) Sa svakim prekidom zastara počinje ponovno teći.
- (6) Zastara krivičnog progona nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastaru krivičnog progona.

Zastara izvršenja kazne

Član 17

Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, izrečena se kazna neće izvršiti kad od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) trideset i pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora;
- b) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina;
- c) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina;
- d) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine;
- e) pet godina ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine;
- f) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Zastara izvršenja sporedne kazne i mjera sigurnosti

Član 18

(1) Zastara izvršenja novčane kazne kao sporedne kazne nastupa kad proteknu dvije godine od dana pravosnažnosti presude kojom je ta kazna izrečena.

(2) Zastara izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja, mjere sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti i mjere sigurnosti oduzimanja predmeta nastupa kad protekne pet godina od dana pravosnažnosti odluke kojom su te mjere izrečene.

(3) Zastara izvršenja mjere sigurnosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti i mjere sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom nastupa kad protekne onoliko vremena koliko je sud odredio za trajanje te mjere.

Tok i prekid zastare izvršenja kazne i mjera sigurnosti

Član 19

(1) Zastara izvršenja kazne počinje od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena, a u slučaju opoziva uslovne osude od dana pravosnažnosti odluke o opozivu uslovne osude.

(2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može preduzeti.

(3) Zastara se prekida svakom radnjom nadležnog organa koja se preduzima radi izvršenja kazne.

(4) Sa svakim prekidom zastara počinje ponovno teći.

(5) Zastara izvršenja kazne nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastaru izvršenja kazne.

(6) Odredbe stavova od 2 do 5 ovoga člana primjenjuju se i na zastaru izvršenja mjera sigurnosti.

Nezastarivost krivičnog progona i izvršenja kazne

Član 20

Krivični progon i izvršenje kazne ne zastarijeva za krivična djela za koja po međunarodnom pravu zastara ne može nastupiti.

V. GLAVA PETA KRIVIČNO DJELO

Krivično djelo

Član 21

Krivično djelo je protivpravno djelo koje je zakonom propisano kao krivično djelo, čija su obilježja propisana zakonom i za koje je zakonom propisana krivičnopravna sankcija.

Način učinjenja krivičnog djela

Član 22

- (1) Krivično djelo se može učiniti činjenjem ili nečinjenjem.
- (2) Krivično djelo je učinjeno nečinjenjem kad je učinilac koji je pravno obavezan spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice krivičnog djela to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju jednako učinjenju toga krivičnog djela činjenjem.

Vrijeme učinjenja krivičnog djela

Član 23

Krivično djelo je učinjeno u vrijeme kad je učinilac radio ili bio dužan raditi, bez obzira kad je posljedica činjenja ili nečinjenja nastupila.

Mjesto učinjenja krivičnog djela

Člana 24

- (1) Krivično djelo je učinjeno kako u mjestu gdje je učinilac radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelimično nastupila.
- (2) Krivično djelo je u slučaju kažnjivog pokušaja učinjeno kako u mjestu gdje je učinilac radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je prema njegovom umišljaju posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelimično trebala nastupiti.
- (3) Krivično djelo je u slučaju saučesništva učinjeno u mjestu određenom u stavu 1 ovoga člana i u mjestu gdje je saučesnik radio ili je bio dužan raditi ili u mjestu gdje je prema umišljaju saučesnika posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja trebala nastupiti.

Beznačajno djelo

Član 25

Nije krivično djelo ono djelo koje, iako sadrži obilježja krivičnog djela određena zakonom, zbog prirode i težine djela, ili načina izvršenja djela, ili neznatnosti ili nepostojanja štetnih posljedica, odnosno pribavljene imovinske koristi i niskog stepena krivice izvršioca, predstavlja beznačajno djelo.

Nužna odbrana

Član 26

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u nužnoj odbrani.
- (2) Nužna je ona odbrana koja je neophodno potrebna da učinilac od sebe ili od drugog odbije istovremeni ili direktno predstojeći protivpravni napad, a koja je srazmjerna napadu.
- (3) Učinilac koji prekorači granice nužne odbrane može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinio zbog jake razdraženosti ili prepasti izazvane napadom, može se i osloboditi kazne.

Krajnja nužda Član 27

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u krajnjoj nuždi.
- (2) Krajnja nužda postoji kad je djelo učinjeno da učinilac od sebe ili od drugog otkloni istovremenu ili direktno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pritom učinjeno zlo nije veće od zla koje je prijetilo.
- (3) Učinilac koji sam izazove opasnost ali iz nehata, ili prekorači granice krajnje nužde, može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinjeno pod naročito olakšavajućim okolnostima, može se i osloboditi kazne.
- (4) Nema krajnje nužde ako je činilac bio dužan izložiti se opasnosti.

Sila i prijetnja Član 27a

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je izvršeno pod dejstvom neodoljive sile.
- (2) Počinilac koji je izvršio krivično djelo pod dejstvom odoljive sile ili prijetnje može se blaže kazniti.
- (3) U slučaju iz stava 1 ovoga člana, izvršiocem krivičnog djela smatrat će se lice koje je primijenilo neodoljivu silu.

Pokušaj Član 28

- (1) Ko s umišljajem započne činjenje krivičnog djela, ali ga ne dovrši, kaznit će se za pokušaj krivičnog djela ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog djela kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.
- (2) Učinilac će se za pokušaj krivičnog djela kazniti u granicama kazne propisane za to krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

Nepodoban pokušaj Član 29

Učinilac koji pokuša učiniti krivično djelo nepodobnim sredstvom ili prema nepodobnom predmetu, može se osloboditi kazne ili se može blaže kazniti.

Dobrovoljni odustanak

Član 30

- (1) Učinilac koji je pokušao učiniti krivično djelo, ali je dobrovoljno odustao od kažnjivog pokušaja, može se osloboditi kazne.
- (2) U slučaju dobrovoljnog odustanka od kažnjivog pokušaja, učinilac će se kazniti za one radnje koje čine neko drugo samostalno krivično djelo.

Saizyršilaštvo

Član 31

Ako više lica zajednički učine krivično djelo, sudjelovanjem u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući šta drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela, svaka će se od njih kazniti kaznom propisanom za to krivično djelo.

Podstrekavanje

Član 32

- (1) Ko drugog s umišljajem podstrekne da učini krivično djelo, kaznit će se kao da ga je sam učinio.
- (2) Ko drugog s umišljajem podstrekne na učinjenje krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, a krivično djelo ne bude ni pokušano, kaznit će se kao za pokušaj krivičnog djela.
- (3) Kao podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela smatra se naročito: upućivanje molbe, ubjeđivanje ili nagovaranje, prikazivanje koristi od izvršenja krivičnog djela, davanje ili obećavanje poklona, zloupotreba odnosa podređenosti ili zavisnosti, dovođenje ili održavanje lica u stanju stvarne ili pravne zablude.

Pomaganje

Član 33

- (1) Ko drugome s umišljajem pomogne u učinjenju krivičnog djela, kaznit će se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.
- (2) Kao pomaganje u učinjenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputa kako da se učini krivično djelo, stavljanje na raspolaganje učiniocu sredstava za učinjenje krivičnog djela, uklanjanje prepreka za učinjenje krivičnog djela te unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojima je krivično djelo učinjeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

Granice krivice i kažnjivosti saučesnika

Član 34

- (1) Saučinilac je kriv u granicama svog umišljaja ili nehata, a podstrekač i pomagač u granicama svog umišljaja.
- (2) Saučinioca, podstrekača ili pomagača koji dobrovoljno spriječi učinjenje krivičnog djela, sud će osloboditi kazne.
- (3) Lični odnosi, svojstva i okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivicu ili dozvoljava oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne, mogu se uzeti u obzir samo onom učiniocu, saučesniku, podstrekaču ili pomagaču kod kojeg takvi odnosi, svojstva i okolnosti postoje.

VI. GLAVA ŠESTA

KRIVICA

Sadržaj krivice

Član 35

- (1) Krivica postoji ako je izvršilac u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio uračunljiv i pri tome postupao s umišljajem.
- (2) Krivica za krivično djelo postoji i ako je izvršilac postupao iz nehata, ako to zakon izričito predviđa.

Uračunljivost

Član 36

- (1) Nije uračunljivo lice koje u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije moglo shvatiti značaj svog djela ili nije moglo upravljati svojim postupcima, zbog trajne ili privremene duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja (neuračunljivost).
- (2) Učinitelj krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena zbog nekog stanja iz stava 1 ovog člana, može se blaže kazniti (bitno smanjena uračunljivost).
- (3) Kriv je učinitelj krivičnog djela koji se upotrebom alkohola, droga ili na drugi način doveo u stanje u kojem nije mogao shvatiti značenje svog djela ili upravljati svojim postupcima, ako je u vrijeme dovođenja u to stanje krivično djelo bilo obuhvaćeno njegovim umišljajem ili je u odnosu prema krivičnom djelu kod njega postojao nehat a zakon za takvo krivično djelo propisuje krivicu i za nehat.
- (4) Bitno smanjena uračunljivost u koju se učinitelj doveo na način iz stava 3 ovog člana ne može biti osnov za ublažavanje kazne.

Umišljaj

Član 37

- (1) Krivično se djelo može učiniti s direktnim ili eventualnim umišljajem.
- (2) Učinitelj postupa s direktnim umišljajem kad je bio svjestan svoga djela i htio njegovo učinjenje.
- (3) Učinitelj postupa s eventualnim umišljajem kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njeno nastupanje.

Nehat

Član 38

- (1) Krivično djelo može biti učinjeno iz svjesnog ili nesvjesnog nehata.
- (2) Učinitelj postupa iz svjesnog nehata kad je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je lakomisleno držao da ona neće nastupiti ili da će je moći spriječiti.
- (3) Učinitelj postupa iz nesvjesnog nehata kad nije bio svjestan mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice, iako je prema okolnostima i prema svojim ličnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Stvarna zabluda

Član 39

- (1) Nije kriv izvršilac koji učini djelo u neotklonjivoj stvarnoj zabludi.
- (2) Stvarna zabluda je neotklonjiva ako izvršilac u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom propisanog obilježja, ili je pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo činile dozvoljenim.
- (3) Ako je izvršilac bio u stvarnoj zabludi iz nehata, postojat će krivično djelo učinjeno iz nehata, ako zakon za to krivično djelo propisuje kažnjavanje i za nehat.

**Pravna zabluda
Član 40**

Učinilac krivičnog djela koji iz opravdanih razloga nije znao da je to djelo zabranjeno, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

**VII. GLAVA SEDMA
K A Z N E**

**Vrste kazni
Član 41**

- (1) Izvršiocu krivičnog djela koji je kriv mogu se izreći:
  - a) kazna zatvora;
  - b) kazna dugotrajnog zatvora;
  - c) novčana kazna.
- (2) Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna.
- (3) Novčana kazna može se izreći i kao glavna i kao sporedna kazna.
- (4) Ako je za jedno krivično djelo propisano više kazni, samo se jedna može izreći kao glavna.
- (5) Za krivična djela izvršena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se učinilac kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Član 41a

Glavna i sporedna kazna

- (6) Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna.

- (7) Novčana kazna može se izreći i kao glavna i kao sporedna kazna.
- (8) Ako su za jedno krivično djelo propisane obje kazne, samo se jedna može izreći kao glavna.
- (9) Za krivična djela izvršena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se izvršilac kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Svrha kažnjavanja

Član 42

Svrha kažnjavanja jest:

- a) da se izrazi društvena osuda učinjenog krivičnog djela;
- b) da se utiče na učinioca da ubuduće ne čini krivična djela i podstakne njegov preodgoj;
- c) da se utiče na ostale da ne čine krivična djela;
- d) i da se utiče na svijest građana o opasnosti krivičnih djela i o pravednosti kažnjavanja učinioca.

Kazna zatvora

Član 43

- (1) Kazna zatvora ne može biti kraća od 30 dana ni duža od 20 godina.
- (2) Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.
- (3) Kazna zatvora iz ovog člana ne može se izreći maloljetnicima. Maloljetnicima se može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uslovima propisanim glavom X (Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika) ovog zakona. Kazna maloljetničkog zatvora je po svojoj svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.

Zamjena kazne zatvora

Član 43a

- 1) Izrečena kazna zatvora do jedne godine može se na zahtjev osuđenog, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana.
- 2) Kazna zatvora zamjenjuje se novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačava sa jednim dnevnim iznosom novčane kazne ili sa 100 KM, ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu.
- 3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stava 1 ovog člana, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelimično, izvršit će se kazna zatvora srazmjerno iznosu koji nije plaćen.

Kazna dugotrajnog zatvora

Član 43b

- 1) Za najteže oblike teških krivičnih djela izvršenih s umišljajem može se propisati kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 21 do 45 godina.
- 2) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino krivično djelo.
- 3) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći izvršiocu koji u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršio 21 godinu života.
- 4) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se samo na pune godine.
- 5) Ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, amnestija i pomilovanje mogu se dati tek nakon izdržanih tri petine te kazne.

Rad za opće dobro na slobodi

Član 44

- (1) Kad sud odmjeri i izrekne kaznu zatvora do jedne godine, može istovremeno odrediti da se izrečena kazna, uz pristanak optuženog, zamijeni radom za opće dobro na slobodi.
- (2) Odluka da se kazna zatvora zamijeni radom za opće dobro na slobodi zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, izvršenje kazne zatvora ne bi bilo prijeko potrebno za ostvarenje svrhe kažnjavanja, ali istovremeno uslovna kazna ne bi bila dovoljna za postizanje opće svrhe krivičnihopravnih sankcija.
- (3) Rad za opće dobro na slobodi određuje se u trajanju srazmjernom izrečenoj kazni zatvora, od najmanje deset do najviše 90 radnih dana. Rok za izvršenje rada za opće dobro na slobodi ne može biti kraći od jednog mjeseca niti duži od jedne godine.
- (4) Pri ocjenjivanju trajanja rada za opće dobro na slobodi kao i vremena obavljanja toga rada, sud će uzeti u obzir izrečenu kaznu zatvora koja se zamjenjuje i mogućnosti učinioaca s obzirom na njegovu ličnu situaciju i zaposlenje.
- (5) U slučaju kada osuđeni po isteku određenog roka nije izvršio ili je samo djelimično izvršio rad za opće dobro na slobodi, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju srazmjernom vremenu preostalog rada za opće dobro na slobodi.
- (6) Zamjena kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi može se primijeniti i u slučajevima kad se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora prema odredbama člana 47 (*Zamjena novčane kazne*) ovog zakona.
- (7) Raspoređivanje na rad za opće dobro na slobodi u smislu vrste i radnog mjesta obavlja Pravosudna komisija prema mjestu prebivališta odnosno boravišta osuđenika, vodeći računa o njegovim sposobnostima i znanjima.

Uslovni otpust

Član 45

- (1) Osuđeni koji je izdržao polovinu, te izuzetno osuđenik koji je izdržao jednu trećinu kazne **zatvora**, može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora pod uslovom da ne počini novo krivično djelo prije isteka trajanja kazne (uslovni otpust).
- (2) Osuđeni koji je izdržao polovinu kazne zatvora može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora ako se za vrijeme izdržavanja kazne zatvora njegovo ponašanje popravi do te mjere da se može opravdano očekivati da će se nakon otpusta s izdržavanja kazne zatvora ponašati primjereno, a naročito da neće počinuti krivična djela. Prilikom odlučivanja o uslovnom otpustu osuđenika, uzet će se u obzir njegovo ponašanje tokom izdržavanja kazne i druge okolnosti koje ukazuju na to da je svrha kažnjavanja postignuta.

(3) Osuđeni koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora može biti uslovno otpušten ukoliko postoje uslovi iz stava 1 ovog člana i ukoliko posebne okolnosti vezane za osobnost osuđenika jasno ukazuju da je postignuta svrha kažnjavanja.

(4) Osuđeni na kaznu dugotrajnog zatvora može biti uslovno otpušten nakon izdržane tri petine te kazne.

Opoziv uslovnog otpusta

Član 46

(1) Sud će opozvati uslovni otpust ako osuđeni za vrijeme uslovnog otpusta učini jedno ili više krivičnih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora preko jedne godine ili teža kazna.

(2) Sud može opozvati uslovni otpust ako osuđeni na uslovnom otpustu učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Prilikom odlučivanja hoće li opozvati uslovni otpust, sud naročito uzima u obzir sličnost učinjenih djela, njihov značaj, motive iz kojih su učinjena kao i druge okolnosti koje ukazuju na prikladnost opoziva uslovnog otpusta.

(3) Prilikom izricanja opoziva uslovnog otpusta, sud izriče kaznu uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Dio kazne koji je osuđeni izdržao prema ranijoj presudi uračunava se u izdržavanje naknadne kazne, ali se vrijeme provedeno na uslovnom otpustu ne uračunava.

(4) Odredbe stavova od 1 do 3 ovoga člana primjenjuju se i kad se osuđeniku na uslovnom otpustu sudi za krivično djelo učinjeno prije njegovog uslovnog otpusta.

(5) Ako je osuđeni na uslovnom otpustu osuđen na kaznu zatvora do jedne godine i ako sud ne opozove uslovni otpust, vrijeme uslovnog otpusta se produžava za vrijeme koje je osuđeni proveo na izdržavanju kazne zatvora.

Novčana kazna

Član 47

(1) Novčana kazna izriče se u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće može se izreći u određenom iznosu.

(2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima, može iznositi najmanje pet a najviše tri stotine šezdeset dnevnih iznosa, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja najviše hiljadu i pet stotina dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu, najniži iznos ne može biti manji od 500 KM a najviši iznos ne može biti veći od 100.000 KM, a za krivična djela počinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(4) Prilikom izricanja novčane kazne za krivična djela učinjena iz koristoljublja, sud može izreći novčanu kaznu u iznosu većem od najvišeg iznosa propisanog u stavovima 2 i 3 ovoga člana, ukoliko vrijednost protivpravne imovinske koristi koju je učinilac pribavio krivičnim djelom prelazi iznos od 1000.000 KM. U tom slučaju, učiniocu se može izreći novčana kazna u iznosu koji ne može biti veći od dvostrukog iznosa od vrijednosti protivpravne imovinske koristi koju je pribavio krivičnim djelom zbog kojeg mu se izriče novčana kazna.

(5) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opća pravila za odmjeravanje kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka učinioca prema iznosu njegove tromjesečne neto plate i njegove druge dohotke, kao i porodične obaveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.

(6) Podatke iz prethodnih stavova ovoga člana koji sudu nisu poznati osigurava optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku. Ako do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine

dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu, pri čemu se primjenjuju opća pravila za odmjeravanje kazne.

(7) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu a najviši jednu trećinu posljednje službeno objavljene prosječne mjesečne neto plate zaposlenih u Brčko distriktu, koju objavljuje Biro za statistiku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

(8) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne, koji ne može biti kraći od petnaest dana niti duži od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u ratama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.

(9) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom zakonu prihod su budžeta Brčko distrikta.

Zamjena novčane kazne

Član 48

(1) Novčana kazna se ne naplaćuje prinudno.

(2) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.

(3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne ili ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu za svakih započelih 100 KM novčane kazne, odrediti jedan dan zatvora, s tim da ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo.

(4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne, ostatak će se razmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne, izvršenje zatvora će se obustaviti.

Opća pravila za odmjeravanje kazne

Član 49

(1) Sud će učiniocu krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to krivično djelo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivice, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinioca, njegove lične prilike i njegovo ponašanje nakon učinjenog krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje se odnose na lice učinioca.

(2) Okolnost koja je obilježje krivičnog djela ne može se uzeti u obzir i kao otežavajuća okolnost, odnosno olakšavajuća okolnost, izuzev ako prelazi mjeru koja je potrebna za postojanje krivičnog djela ili određenog oblika krivičnog djela ili ako postoje dvije ili više ovakvih okolnosti, a samo jedna je dovoljna za postojanje težeg, odnosno lakšeg oblika krivičnog djela. U slučajevima kad je krivično djelo izvršeno iz mržnje kako je propisano u članu 2 stavu 37 ovog zakona sud će to uzeti u obzir kao otežavajuću okolnost i odmjeriti veću kaznu osim ako Zakon ne propisuje teže kažnjavanje za kvalifikovani oblik krivičnog djela.

(3) Kad sud odmjerava kaznu učiniocu za krivično djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir je li ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, jesu li oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude, odnosno od izdržane ili oproštene kazne.

(4) Pri odmjeravanju novčane kazne, sud će uzeti u obzir i imovno stanje učinioca, vodeći računa o visini njegove plate, njegovim drugim prihodima, njegovoj imovini i o njegovim porodičnim obavezama.

Ublažavanje kazne

Član 50

Sud može učiniocu odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili izreći blažu vrstu kazne:

- a) kad zakon propisuje da se učinilac može blaže kazniti;
- b) kad sud utvrdi da postoje naročito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Granice ublažavanja kazne

Član 51

(1) Kad postoje uslovi za ublažavanje kazne iz člana 50 (*Ublažavanje kazne*) ovoga zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

- a) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;
- b) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora;
- c) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;
- d) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca zatvora;
- e) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora od najviše jedne godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora;
- f) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora bez naznake najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna;
- g) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 500 KM.

(2) Pri odlučivanju koliko će kaznu ublažiti prema pravilima iz stava 1 ovog člana, sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za to krivično djelo.

Oslobodjenje od kazne

Član 52

(1) Sud može osloboditi od kazne učinioca krivičnog djela kad to zakon izričito propisuje.

(2) Kad je sud ovlašten učinioca krivičnog djela osloboditi kazne, može mu kaznu ublažiti bez ograničenja propisanih za ublažavanje kazne u članu 51 (*Granice ublažavanje kazne*) ovoga zakona.

Poseban slučaj oslobodjenja od kazne za krivična djela počinjena iz nehata

Član 53

Sud može osloboditi kazne učinioca krivičnog djela učinjenog iz nehata, kad posljedice djela tako teško pogađaju učinioca da izricanje kazne u takvom slučaju očitno ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

Sticaj krivičnih djela

Član 54

(1) Ako je izvršilac jednom radnjom ili s više radnji izvršio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će prvo utvrditi kazne za svako od tih krivičnih djela, pa će za sva krivična djela izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora, jedinstvenu kaznu zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu.

(2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po ovim pravilima:

- a) ako je za krivična djela u sticaju sud utvrdio kazne dugotrajnog zatvora ili dugotrajnog zatvora i zatvora, jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije preći 45 godina;
- b) ako je za krivična djela u sticaju sud utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije dostići zbir utvrđenih kazni niti preći dvadeset godina;
- c) ako je za dva ili više krivičnih djela počinjenih u sticaju utvrdio kazne zatvora u trajanju dužem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dostići zbir pojedinačnih kazni zatvora;
- d) ako su za sva krivična djela u sticaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne može biti veća od osam godina;
- e) ako je za krivična djela u sticaju sud utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine utvrđene novčane kazne, ali ne smije dostići zbir utvrđenih novčanih kazni.

(3) Ako je za neka krivična djela u sticaju sud utvrdio kazne zatvora, a za druga krivična djela u sticaju novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama stava 2 tački od **b** do **e** ovoga člana.

(4) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar za jedno krivično djelo u sticaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni, izreći će jedinstvenu novčanu kaznu po odredbi stava 2 tačke e ovoga člana.

(5) Ako je sud za krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu po odredbama stava 2 tački b i d ovoga člana.

Produženo krivično djelo

Član 55

(1) Odredbe ovoga zakona o sticaju krivičnih djela neće se primijeniti kada učinilac učini produženo krivično djelo.

(2) Produženo krivično djelo je učinjeno kad je učinilac s umišljajem učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kad se radi o produženom krivičnom djelu istih zakonskih obilježja, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to krivično djelo. Ako se radi o istovrsnim krivičnim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Odmjeravanje kazne osuđenom licu

Član 56

(1) Ako se osuđenom licu sudi za krivično djelo učinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva krivična djela primjenom odredaba člana 54 (*Sticaj krivičnih djela*) ovoga zakona, uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđeni izdržao, uračunat će se u izrečenu kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora.

(2) Za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će učiniocu izreći kaznu neovisno od ranije izrečene kazne, ako se primjenom odredaba člana 54 ovoga zakona ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja s obzirom na trajanje neizdržanog dijela ranije izrečene kazne.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

Član 57

- (1) Vrijeme provedeno u pritvoru i svako lišenje slobode u vezi s krivičnim djelom, uračunavaju se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu.
- (2) Kazna zatvora koju je osuđeni izdržao ili novčana kazna koju je osuđeni platio za prekršaj uračunava se u kaznu izrečenu za krivično djelo čija obilježja obuhvataju i obilježja prekršaja.
- (3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 100 KM.

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u inozemstvu

Član 58

Pritvor, lišenje slobode u toku postupka izručenja (ekstradicijskog postupka) i kazna koju je učinilac izdržao po presudi inozemnog suda, uračunat će se u kaznu koju izrekne domaći sud za isto krivično djelo, a ako kazne nisu iste vrste, uračunavanje će se izvršiti po ocjeni suda.

VIII. GLAVA OSMA

MJERE UPOZORENJA

Vrste mjera upozorenja

Član 59

Mjera upozorenja je uslovna osuda.

Svrhe uslovne osude

Član 60

(1) Svrha uslovne osude je da se učiniocu krivičnog djela uputi upozorenje uz prijetnju kaznom (uslovna osuda) kojim se omogućava ostvarenje svrhe krivičnopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja, kad izvršenje kazne nije prijeko potrebno radi krivičnopravne zaštite.

Uslovna osuda

Član 61

(1) Uslovnom osudom sud učiniocu krivičnog djela utvrđuje kaznu i istovremeno određuje da se ona neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina (vrijeme provjeravanja), ne učini novo krivično djelo.

(2) Pri odlučivanju da li će izreći uslovnu osudu sud će, vodeći računa o svrsi uslovne osude, posebno uzeti u obzir ličnost učinioca, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije izvršenja krivičnog djela, stepen krivice i druge okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno.

Uslovi za izricanje uslovne osude

Član 62

(1) Uslovna osuda može se izreći kad je učiniocu utvrđena kazna zatvora do dvije godine ili novčana kazna.

(2) Uslovna se osuda ne može izreći za krivična djela za koja se ni ublažavanjem kazne ne može izreći kazna zatvora manja od jedne godine.

(3) Ako je učiniocu utvrđena i kazna zatvora i novčana kazna, uslovna osuda može se izreći za obje kazne ili samo za kaznu zatvora.

(4) Mjere sigurnosti, izrečene uz uslovnu osudu, izvršavaju se.

Obaveze učinioca kojem je izrečena uslovna osuda

Član 63

(1) Sud može u uslovnoj osudi odrediti ispunjavanje sljedećih obaveza: da osuđeni vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, da naknadi štetu koju je pričinio krivičnim djelom, ili da ispuni druge obaveze predviđene krivičnim zakonodavstvom Brčko distrikta.

(2) Rok za ispunjenje obaveza iz stava 1 ovoga člana utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.

Opoziv uslovne osude zbog novog krivičnog djela

Član 64

(1) Sud će opozvati uslovnu osudu ako osuđeni u toku vremena provjeravanja počini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora dvije godine ili teža kazna.

(2) Ako osuđeni u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju kraćem od dvije godine ili novčana kazna, sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena krivična djela i učinioca, a posebno srodnost učinjenih krivičnih djela, njihov značaj i pobude iz kojih su učinjena, odlučiti hoće li opozvati uslovnu osudu. Pri tome je sud vezan zabranom izricanja uslovne osude ako učiniocu za krivična djela utvrđena u uslovnoj osudi i za nova krivična djela treba izreći kaznu zatvora u trajanju dužem od dvije godine (član 62, *Uslovna osuda*, stavovi 2 i 3 ovoga zakona).

(3) Ako opozove uslovnu osudu, sud će primjenom odredaba člana 54 (*Sticaj krivičnih djela*) ovoga zakona izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo, uzimajući kaznu iz opozvane uslovne osude kao utvrđenu.

(4) Ako ne opozove uslovnu osudu, sud može za novo krivično djelo izreći uslovnu osudu ili kaznu. Ako sud ocijeni da i za novo krivično djelo treba izreći uslovnu osudu, utvrdit će jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo primjenom odredaba člana 54 ovoga zakona i odredit će novo vrijeme provjeravanja, koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina, računajući od dana pravosnažnosti nove presude. Osuđenom kojem za novo krivično djelo bude izrečena kazna zatvora, vrijeme provedeno na izdržavanju ove kazne ne uračunava se u vrijeme provjeravanja utvrđeno uslovnom osudom za ranije krivično djelo.

Opoziv uslovne osude zbog ranije počinjenog krivičnog djela

Član 65

(1) Sud će opozvati uslovnu osudu ako poslije njezinog izricanja utvrdi da je osuđeni učinio krivično djelo prije nego što je uslovno osuđen i ako ocijeni da ne bi bilo osnova za izricanje uslovne osude da se znalo za to krivično djelo. U tom će slučaju primijeniti odredbu člana 64 (*Opoziv uslovne osude zbog novog krivičnog djela*) stava 3 ovoga zakona.

(2) Ako sud ne opozove uslovnu osudu, primijenit će odredbu člana 64 stava 4 ovoga zakona.

Opoziv uslovne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza

Člana 66

(1) Sud će opozvati uslovnu osudu i izreći izvršenje izrečene kazne ako osuđeni u određenom vremenu provjeravanja ne ispuni izrečenu obavezu u slučajevima kada je mogao ispuniti tu obavezu.

(2) U slučaju nemogućnosti ispunjenja izrečene obaveze, sud može produžiti rok za ispunjenje te obaveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obavezom predviđenom krivičnim zakonodavstvom Brčko distrikta, ili može osuđenog osloboditi ispunjenja izrečene obaveze.

Rokovi za opoziv uslovne osude

Član 67

- (1) Uslovna osuda se može opozvati u toku vremena provjeravanja.
- (2) Ako osuđeni u toku vremena provjeravanja učini krivično djelo koje povlači opoziv uslovne osude, a to je presudom utvrđeno tek poslije isteka vremena provjeravanja, uslovna osuda može se opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana kad je proteklo vrijeme provjeravanja.
- (3) Ako osuđeni u određenome roku ne ispuni neku obavezu iz člana 63 (*Obaveze učinioca kojem je izrečena uslovna osuda*) stava 1 ovoga zakona, sud može uslovnu osudu opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana kada je proteklo vrijeme provjeravanja i odrediti da se izvrši kazna utvrđena u uslovnoj osudi.

Uslovna osuda sa zaštitnim nadzorom

Član 68

- (1) Sud može odrediti da se učinilac kome je izrečena uslovna osuda stavi pod zaštitni nadzor, ako s obzirom na okolnosti učinjenja krivičnog djela, lice učinioca, njegov raniji život i ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, smatra da će se uz određivanje zaštitnog nadzora svrha uslovne osude i društveno prilagođavanje osuđenog bolje ostvariti.
- (2) Zaštitni nadzor obuhvata ovim zakonom predviđene mjere pomoći, brige, nadzora i zaštite, s tim da vrijeme trajanja nadzora ne može biti kraće od šest mjeseci niti duže od dvije godine.

Sadržaj zaštitnog nadzora

Član 69

Zaštitni nadzor može obuhvatiti ove obaveze:

- a) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;
- b) uzdržavanje od upotrebe alkoholnih pića ili opojnih droga;
- c) posjećivanje određenih psihijatrijskih, psiholoških i drugih savjetovališta i postupanje po njihovim savjetima;
- d) osposobljavanje za određeno zanimanje;
- e) prihvaćanje zaposlenja koje odgovara stručnoj spremi i sposobnostima učinioca;
- f) raspolaganje s platom i drugim приходima ili imovinom na primjeren način i u skladu s bračnim, odnosno porodičnim obavezama.

Određivanje zaštitnog nadzora

Član 70

- (1) Sud u presudi određuje jednu ili više obaveza iz člana 69 (*Sadržaj zaštitnog nadzora*) ovoga zakona utvrđujući njihov sadržaj.
- (2) Pri određivanju obaveza iz člana 69 ovoga zakona, sud će naročito uzeti u obzir godine života učinioca, njegovo opće zdravstveno i duševno stanje, njegove sklonosti i navike u načinu vođenja života, naročito u kući, školi ili na radnom mjestu, pobude iz kojih je počinio krivično djelo i ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, njegov raniji život, lične i porodične prilike, te druge

okolnosti koje se odnose na lice učinioca a od značaja su za izbor obaveza zaštitnog nadzora i njihovo trajanje.

(3) Ako u toku trajanja zaštitnog nadzora sud utvrdi da je ispunjena svrha zaštitnog nadzora, može zaštitni nadzor ukinuti prije isteka određenog vremena.

(4) Ako osuđeni kome je izrečen zaštitni nadzor ne ispunjava obaveze koje mu je sud odredio, sud ga može opomenuti ili može ranije obaveze zamijeniti drugima ili produžiti trajanje zaštitnog nadzora u okviru vremena provjeravanja, ili opozvati uslovnu osudu.

IX. GLAVA DEVETA

MJERE SIGURNOSTI

Vrste mjera sigurnosti

Član 71

Učiniocima krivičnih djela mogu se izreći ove mjere sigurnosti:

- a) obavezno psihijatrijsko liječenje;
- b) obavezno liječenje od ovisnosti;
- c) zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- d) zabrana upravljanja motornim vozilom;
- e) oduzimanje predmeta.

Svrha mjera sigurnosti

Član 72

Svrha mjera sigurnosti je da se otklone stanja ili uslovi koji mogu uticati da učinilac ubuduće učini krivična djela.

Izricanje mjera sigurnosti

Član 73

Sud može učiniocu krivičnog djela izreći jednu ili više mjera sigurnosti kad postoje uslovi za njihovo izricanje propisani ovim zakonom.

Obavezno psihijatrijsko liječenje

Član 74

(1) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izriče se učiniocu krivičnog djela koji je krivično djelo učinio u stanju bitno smanjene ili smanjene računljivosti, ako postoji opasnost da bi uzroci takvog stanja mogli i ubuduće djelovati na učinioca da učini novo krivično djelo.

(2) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izvršiti, pod uslovima utvrđenim u stavu 1 ovoga člana, uz izdržavanje kazne zatvora ili uz rad za opće dobro na slobodi ili uz uslovnu osudu.

(3) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja traje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je izrečena, ali najduže do isteka izdržavanja kazne zatvora ili izvršenja rada za opće dobro na slobodi ili isteka vremena provjeravanja uz uslovnu osudu.

(4) *Stav (4) brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 21/10).*

(5) Pod uslovima iz stava 2 ovoga člana, obavezno psihijatrijsko liječenje se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uslovno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uslovni otpust će se opozvati.

(6) Prema učiniocu krivičnog djela koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju tokom vremena provjeravanja određenoga u uslovnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66 (*Opoziv uslovne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovoga zakona.

Obavezno liječenje od ovisnosti

Član 75

(1) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti može se izreći učiniocu koji je krivično djelo učinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga, ako postoji opasnost da će zbog te ovisnosti i ubuduće činiti krivična djela.

(2) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti se, pod uslovima iz stava 1 ovoga člana, može izreći uz istu krivičnopravnu sankciju, u istom trajanju i na isti način kako je ovim zakonom propisano za mjeru sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja.

(3) *Stav (3) brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 21/10).*

(4) Pod uslovima iz člana 74 (*Obavezno psihijatrijsko liječenje*) stava 2 ovoga zakona, obavezno liječenje od ovisnosti se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uslovno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uslovni otpust će se opozvati.

(5) Prema učiniocu krivičnog djela koji se ne podvrgne liječenju od ovisnosti tokom vremena provjeravanja određenog u uslovnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66 (*Opoziv uslovne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovoga zakona.

Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Član 76

(1) Mjera sigurnosti zabrane vršenja određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći učiniocu koji je učinio krivično djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost, ako postoji opasnost da bi takvo vršenje moglo poticajno djelovati da učini novo krivično djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost.

(2) Mjera sigurnosti zabrane vršenja određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od jedne niti duže od deset godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere sigurnosti.

(3) Kao u slučaju iz člana 44 (*Rad za opće dobro na slobodi*) stava 5 ovoga zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učiniocu krivičnog djela koji u toku izvršavanja rada za opće dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora prekrši zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

(4) Prema učiniocu krivičnog djela koji prekrši zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti tokom vremena provjeravanja određenog u uslovnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66 (*Opoziv uslovne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovoga zakona.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Član 77

(1) Mjera sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći učiniocu krivičnog djela protiv sigurnosti saobraćaja kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovo učiniti takvo krivično djelo.

(2) Pod uslovima iz stava 1 ovoga člana zabrana upravljanja motornim vozilom može se odnositi samo na određenu vrstu ili na sve vrste motornih vozila.

(3) Mjera sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni duže od pet godina računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Prema učiniocu krivičnog djela kojem je zabranjeno upravljanje motornim vozilom uz zamjenu za kaznu zatvora ili uslovnu osudu, ako ne postupi po toj zabrani, primijenit će se odredbe člana 44 (*Rad za opće dobro na slobodi*) stava 5 i člana 66 (*Opoziv uslovne osude zbog neispunjenja određenih obaveza*) ovoga zakona.

Oduzimanje predmeta **Član 78**

(1) Predmeti koji su upotrijebljeni ili su bili namijenjeni za učinjenje krivičnog djela ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela oduzet će se, kad postoji opasnost da će biti ponovo upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela ili kad se radi zaštite opće sigurnosti ili iz moralnih razloga oduzimanje čini potrebnim, ako su vlasništvo učinioca.

(2) Predmeti iz stava 1 ovoga člana mogu se oduzeti i ako nisu vlasništvo učinioca kad to zahtijevaju interesi opće sigurnosti i razlozi morala, ali se time ne dira u prava trećih lica na naknadu štete od učinioca.

(3) Zakonom se može propisati obavezno oduzimanje predmeta.

X. GLAVA DESETA

PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA

Primjena posebnih krivičnih odredaba prema maloljetnicima **Član 79**

(1) Prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela primjenjuju se odredbe čl. od 79 do 109 ovog zakona, a ostale krivičnopravne odredbe iz drugih zakona primjenjuju se prema maloljetnicima samo ako ne izlaze iz okvira utvrđenih posebnim odredbama o maloljetnim učiniocima krivičnih djela.

(2) Posebne odredbe o maloljetnim učiniocima krivičnih djela primjenjuju se, pod uslovima propisanim odredbama čl. od 79 do 109 ovog zakona, i prema punoljetnim licima kad im se sudi za krivična djela koja su učinili kao maloljetnici, a izuzetno i prema licima koja su učinila krivično djelo kao mlađi punoljetnici.

Uslovi primjene odgojnih preporuka **Član 80**

(1) Prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela mogu se primijeniti odgojne preporuke za krivična djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Odgojne preporuke prema maloljetniku može primijeniti nadležni tužilac ili sud za maloljetnike.

(3) Uslovi su primjene odgojnih preporuka: maloljetnikovo priznanje krivičnog djela i njegova izražena spremnost za pomirenje s oštećenim.

Svrha odgojnih preporuka Član 81

Svrha odgojnih preporuka je:

- a) da se ne pokreće krivični postupak prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela;
- b) i da se primjenom odgojnih preporuka utiče na maloljetnika da ubuduće ne učini krivična djela.

Vrste odgojnih preporuka Član 82

(1) Odgojne preporuke su:

- a) lično izvinjenje oštećenom;
- b) naknada štete oštećenom;
- c) redovno pohađanje škole;
- d) rad u korist humanitarne organizacije ili lokalne zajednice;
- e) prihvatanje odgovarajućeg zaposlenja;
- f) smještaj u drugu porodicu, dom ili ustanovu;
- g) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;
- h) posjećivanje odgojnih, obrazovnih, psiholoških i drugih savjetovališta.

(2) Odgojne preporuke iz stava 1 tački od **a** do **c** i **h** ovoga člana primjenjuje ovlašteni tužilac, a odgojne preporuke iz tački od **d** do **g** primjenjuje sud za maloljetnike.

Izbor odgojnih preporuka Član 83

(1) Pri izboru odgojnih preporuka ovlašteni tužilac ili sud za maloljetnike uzet će u obzir sveukupne interese maloljetnika i oštećenog. Pritom će posebno voditi računa da se primijenjenim odgojnim preporukama ne dovede u pitanje maloljetnikovo redovno školovanje ili njegov rad.

(2) Odgojne preporuke mogu trajati najduže jednu godinu.

(3) Odgojne se preporuke mogu tokom njihovog izvršavanja zamijeniti drugom ili ukinuti.

(4) Izbor i primjena odgojnih preporuka izvršava se u saradnji s roditeljima ili starateljima maloljetnika i organima socijalnog staranja.

Krivične sankcije prema maloljetnicima Član 84

(1) Maloljetnom učiniocu krivičnog djela mogu se izreći odgojne mjere i određene mjere sigurnosti, a starijem maloljetniku izuzetno se može izreći kazna maloljetničkog zatvora.

(2) Maloljetniku koji je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mlađi maloljetnik), mogu se izreći samo odgojne mjere.

(3) Maloljetniku koji je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), odgojne se mjere mogu izreći pod uslovima propisanim ovim zakonom, a izuzetno mu se može izreći kazna maloljetničkog zatvora.

(4) Maloljetniku se mogu izreći mjere sigurnosti pod uslovima propisanim ovim zakonom.

(5) Maloljetniku se ne može izreći uslovna osuda.

Svrha odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

Član 85

Svrha odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniocima krivičnih djela, nadzorom nad njima, njihovim stručnim osposobljavanjem i razvijanjem njihove lične odgovornosti, obezbjeđuje njihov odgoj, preodgoj i pravilan razvoj. Uz to, svrha kazne maloljetničkog zatvora je poseban uticaj na maloljetnog učinioca da ubuduće ne čini krivična djela, kao i na druge maloljetnike da ne čine krivična djela.

Vrste odgojnih mjera

Član 86

(1) Odgojne mjere su:

- a) disciplinske mjere;
- b) mjere pojačanog nadzora;
- c) zavodske mjere.

(2) Disciplinske mjere izriču se maloljetnom učiniocu krivičnog djela kojem nije potrebno izreći trajnije mjere odgoja i preodgoja, naročito ako je učinio krivično djelo iz nepromišljenosti ili lakomislenosti.

(3) Mjere pojačanog nadzora izriču se maloljetnom učiniocu krivičnog djela kome treba izreći trajnije mjere odgoja, preodgoja ili liječenja uz odgovarajući nadzor, a nije potrebno njegovo potpuno odvajanje iz dotadašnje sredine.

(4) Zavodske mjere izriču se maloljetnom učiniocu krivičnog djela kome treba izreći trajnije mjere odgoja, preodgoja ili liječenja uz njegovo potpuno odvajanje iz dotadašnje sredine. Zavodske mjere ne mogu trajati duže od pet godina.

Odgojne mjere

Član 87

Maloljetnom učiniocu krivičnog djela mogu se izreći ove odgojne mjere:

- a) disciplinska mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike;
- b) mjere pojačanog nadzora: od roditelja, usvojlaca ili staratelja; u drugoj porodici; ili od nadležnog organa socijalne zaštite;
- c) zavodske mjere: upućivanje u odgojnu ustanovu, u odgojno-popravni dom ili u drugu ustanovu za osposobljavanje.

Izbor odgojne mjere

Član 88

Pri izboru odgojne mjere sud će uzeti u obzir godine života maloljetnika, stepen njegovog duševnog razvoja, njegova psihička svojstva, njegove sklonosti, pobude iz kojih je krivično djelo učinio, dotadašnji odgoj, sredinu i prilike u kojima je živio, težinu krivičnog djela te je li mu ranije bila izrečena odgojna mjera ili kazna i sve druge okolnosti koje mogu biti od uticaja na izricanje odgojne mjere.

Upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike

Član 89

(1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike kad je potrebno da se odgovarajućim kratkotrajnim mjerama utiče na lice i vladanje maloljetnog učinioca krivičnog djela.

- (2) Maloljetnika kome je izrečena mjera iz stava 1 ovoga člana sud može uputiti u disciplinski centar:
- na određeni broj sati u praznične dane, ali najviše četiri uzastopna praznična dana;
  - na određeni broj sati u toku dana, ali najduže u trajanju jednog mjeseca;
  - na neprekidni boravak za utvrđeni broj dana, ali ne duže od dvadeset dana.
- (3) Pri izricanju mjere iz stava 1 ovoga člana sud će voditi računa da usljed njenog izvršenja maloljetnik ne izostane s redovne školske nastave ili posla.
- (4) U disciplinskom centru maloljetnik se može uposliti na korisnim radovima koji odgovaraju njegovim godinama života, ukoliko on ili njegov staratelj na to pristanu.
- (5) Pri izricanju odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike, sud može izreći i odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog organa socijalne zaštite, koja se izvršava po izvršenju odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike.

Pojačan nadzor roditelja, usvojlaca ili staratelja

Član 90

- (1) Odgojnu mjeru pojačanog nadzora roditelja, usvojlaca ili staratelja sud će izreći ako su roditelji, usvojlac ili staratelj propustili nadzor nad maloljetnikom iako su u mogućnosti obavljati nadzor.
- (2) Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1 ovoga člana, sud može roditelju, usvojiocu ili staratelju dati potrebne upute i naložiti im određene dužnosti u pogledu mjera koje treba preduzeti za odgoj maloljetnika, za njegovo liječenje i za otklanjanje štetnih uticaja na njega.
- (3) Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1 ovoga člana sud može odrediti da nadležni organ socijalnog staranja provjerava njeno izvršavanje i pruža pomoć roditelju, usvojiocu ili staratelju. Sud će naknadno odlučiti o prestanku takvog provjeravanja, s tim da ono ne može trajati manje od jedne ni duže od tri godine.

Pojačan nadzor u drugoj porodici

Član 91

- (1) Ako roditelji, usvojlac ili staratelj nisu u mogućnosti da nad maloljetnikom vrše pojačan nadzor ili ako se od njih takav nadzor ne može opravdano očekivati, sud će maloljetniku izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora u drugoj porodici koja je voljna primiti maloljetnika i koja ima mogućnosti da nad njim vrši pojačan nadzor.
- (2) Izvršenje odgojne mjere iz stava 1 ovoga člana obustavit će se kad roditelji, usvojlac ili staratelj steknu mogućnost da nad maloljetnikom vrše pojačan nadzor ili kad prema rezultatu odgoja prestane potreba za pojačanim nadzorom.
- (3) Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1 ovoga člana, sud će odrediti da za vrijeme njenog trajanja nadležni organ socijalne zaštite provjerava njeno izvršavanje i pruža potrebnu pomoć porodici u kojoj je maloljetnik smješten.

Pojačan nadzor nadležnog organa socijalne zaštite

Član 92

- (1) Ako roditelji, usvojlac ili staratelj nisu u mogućnosti da vrše pojačan nadzor nad maloljetnikom, a ne postoje ni uslovi za izricanje odgojne mjere pojačanog nadzora u drugoj porodici, sud će maloljetniku izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog organa socijalne zaštite.
- (2) Sud će naknadno odlučiti o prestanku odgojne mjere iz stava 1 ovoga člana, s tim da njeno trajanje ne može biti kraće od jedne ni duže od tri godine. Za vrijeme trajanja ove mjere maloljetnik i dalje ostaje da živi kod roditelja, usvojlaca ili staratelja, a pojačani nadzor nad njim izvršava ovlašteno lice nadležnog organa socijalne zaštite.

(3) Ovlašteno lice nadležnog organa socijalne zaštite brine se o školovanju maloljetnika, njegovom zaposlenju, odvajanju iz sredine koja na njega štetno utiče, potrebnom liječenju i sređivanju prilika u kojima živi.

Posebne obaveze uz mjere pojačanog nadzora

Član 93

(1) Pri izricanju neke od odgojnih mjera pojačanog nadzora iz člana 90 (*Pojačan nadzor roditelja, usvojlaca ili staratelja*), 91 (*Pojačan nadzor u drugoj porodici*) i 92 (*Pojačan nadzor nadležnog organa socijalne zaštite*) ovoga zakona, sud može maloljetniku odrediti jednu ili više posebnih obaveza, ako je to potrebno za uspješnije izvršenje izrečene mjere, s tim da te obaveze ne mogu trajati duže od trajanja odgojne mjere.

(2) Sud može maloljetniku odrediti naročito ove obaveze: lično izvinjenje oštećenom, naknada štete u okviru vlastitih mogućnosti, redovno pohađanje škole, osposobljavanje za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima, uzdržavanje od uživanja alkoholnih pića i opojnih droga, posjećivanje odgovarajuće zdravstvene ustanove ili savjetovališta te uzdržavanje od druženja salicima koja na njega štetno djeluju.

(3) Sud može obaveze koje je odredio naknadno ukinuti ili izmijeniti.

(4) U slučaju neispunjenja obaveza iz stava 2 ovoga člana, sud može izrečenu mjeru pojačanog nadzora zamijeniti drugom odgojnom mjerom.

(5) Pri određivanju obaveza iz stava 2 ovoga člana, sud će maloljetnika upozoriti na posljedice iz stava 4 ovoga člana.

Upućivanje u odgojnu ustanovu

Član 94

(1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u odgojnu ustanovu maloljetniku nad kojim treba osigurati vršenje stalnog nadzora stručnih odgajatelja u ustanovi za odgoj maloljetnika.

(2) U odgojnoj ustanovi maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najviše tri godine. Pri izricanju ove mjere sud neće odrediti njeno trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (član 97, *Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama*, stava 2 ovoga zakona).

Upućivanje u odgojno-popravni dom

Člana 95

(1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetne učinioce krivičnih djela maloljetniku prema kojem treba primijeniti pojačane mjere preodgoja.

(2) Pri odlučivanju hoće li izreći odgojnu mjeru iz stava 1 ovoga člana, sud će posebno uzeti u obzir težinu i prirodu počinjenog krivičnog djela i okolnost jesu li maloljetniku ranije bile izrečene odgojne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.

(3) U odgojno-popravnom domu maloljetnik ostaje najmanje jednu, a najviše pet godina. Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1 ovoga člana sud neće odrediti njeno trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (član 97, *Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama*, stav 2 ovoga zakona).

Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Član 96

(1) Maloljetniku ometenom u psihičkom ili fizičkom razvoju sud može umjesto odgojne mjere upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom izreći odgojnu mjeru upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.

(2) Maloljetnik ostaje u ustanovi za osposobljavanje dok je to potrebno radi njegovog liječenja ili osposobljavanja, a kad maloljetnik postane punoljetan, ponovo će se ispitati potreba njegovog daljeg zadržavanja u toj ustanovi.

Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama

Član 97

(1) Kad se poslije donošenja odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi bile od uticaja na donošenje odluke, izvršenje izrečene mjere može se obustaviti ili se izrečena mjera može zamijeniti drugom odgojnom mjerom pojačanog nadzora ili zavodskom odgojnom mjerom.

(2) Uz slučajeve iz stava 1 ovoga člana, ukoliko za pojedine mjere nije šta drugo propisano, odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera može se, s obzirom na postignuti uspjeh odgoja, obustaviti od izvršenja, a može se i zamijeniti drugom takvom mjerom kojom će se bolje postići svrha odgojnih mjera.

(3) Obustavljanje od izvršenja zavodske odgojne mjere ili zamjenjivanje zavodske odgojne mjere drugom takvom mjerom izvršit će se uz sljedeća ograničenja:

- a) odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ne može se obustaviti od izvršenja prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka ovoga roka može se zamijeniti samo odgojnom mjerom upućivanja u odgojno-popravni dom ili odgojnom mjerom upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje;
- b) odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom ne može se obustaviti od izvršenja prije isteka roka od jedne godine, a do isteka ovoga roka može se zamijeniti samo odgojnom mjerom upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojnom mjerom upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.

(4) Izuzetno, odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom može se obustaviti od izvršenja ili zamijeniti drugom mjerom i prije isteka rokova iz stava 3 tačkei **a** i **b** ovoga člana, ako posebne okolnosti koje se odnose na lice maloljetnika očito pokazuju da je postignuta svrha tih mjera.

Ponovno odlučivanje o odgojnim mjerama

Član 98

(1) Ako je od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera proteklo više od jedne godine, a izvršenje nije započeto, sud će ponovno odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pri tome sud može odlučiti da se ranije izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili da se zamijeni nekom drugom mjerom.

(2) Odgojna mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike neće se izvršiti ako je proteklo više od šest mjeseci od pravosnažnosti odluke kojom je ova mjera izrečena, a njeno izvršenje nije započeto.

Kažnjavanje starijih maloljetnika

Član 99

Kazniti se može samo stariji maloljetnik koji je počinio krivično djelo s propisanom kaznom zatvora težom od pet godina, a zbog teških posljedica djela i stepena krivice ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru.

Kazna maloljetničkog zatvora

Član 100

(1) Kazna maloljetničkog zatvora ne može biti kraća od jedne ni duža od deset godina, a izriče se na pune godine ili na pola godine.

(2) Pri odmjeravanju kazne starijem maloljetniku za krivično djelo sud ne može izreći kaznu maloljetničkog zatvora u trajanju dužem od kazne zatvora propisane za to krivično djelo, ali sud nije vezan za najmanju propisanu mjeru te kazne.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora

Član 101

Pri odmjeravanju kazne maloljetničkog zatvora starijem maloljetniku, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (član 49, *Opća pravila za odmjeravanje kazne*), imajući posebno u vidu stepen duševnog razvoja maloljetnika i vrijeme potrebno za njegov preodgoj i stručno osposobljavanje.

Izricanje odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora za krivična djela u sticaju

Član 102

(1) Za krivična djela u sticaju sud izriče maloljetniku samo jednu odgojnu mjeru ili samo kaznu maloljetničkog zatvora kad postoje zakonski uslovi za izricanje te kazne i kad sud ocijeni da je treba izreći.

(2) Po odredbi stava 1 ovoga člana sud će postupiti i kad poslije izrečene odgojne mjere, ili kazne maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njihovog izricanja počinio krivično djelo.

Zastara izvršenja kazne maloljetničkog zatvora

Član 103

Kazna maloljetničkog zatvora neće se izvršiti kad od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) deset godina ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora preko pet godina;
- b) pet godina ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora preko tri godine;
- c) tri godine ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora do tri godine.

Izricanje krivičnih sankcija punoljetnim licima za krivična djela koja su učinila kao maloljetnici

Član 104

(1) Punoljetnom licu koje je navršilo dvadeset i jednu godinu života ne može se suditi za krivično djelo koje je učinilo kao mlađi maloljetnik.

(2) Ako punoljetno lice u vrijeme suđenja nije navršilo dvadeset i jednu godinu života, može mu se suditi samo za krivična djela s propisanom kaznom zatvora težom od pet godina. Takvom licu sud može izreći samo odgovarajuću zavodsku odgojnu mjeru, s tim da će pri ocjeni hoće li izreći ovu mjeru, sud uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito težinu učinjenog krivičnog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog učinjenja, vladanje učinioca, kao i svrhu te odgojne mjere.

(3) Punoljetnom licu može se za krivično djelo koje je učinilo kao stariji maloljetnik izreći odgovarajuća zavodska odgojna mjera, a pod uslovima iz člana 100 (*Kazna maloljetničkog zatvora*) ovoga zakona i kazna maloljetničkog zatvora. Pri ocjeni hoće li i koju će od ovih sankcija izreći, sud

će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito težinu učinjenog krivičnog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog učinjenja, vladanje učinioaca kao i svrhu koju treba postići ovim sankcijama.

(4) Izuzetno od odredbe stava 3 ovoga člana, punoljetnom licu koje je u vrijeme suđenja navršilo dvadeset i jednu godinu života, sud može umjesto kazne maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uslovnu osudu. Kazna zatvora izrečena u ovom slučaju ima u pogledu rehabilitacije, brisanja osude i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

Izricanje odgojnih mjera mlađim punoljetnim licima

Član 105

(1) Učiniocu koji je kao punoljetan učinio krivično djelo, a u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i jednu godinu života, sud može izreći odgovarajuću zavodsku odgojnu mjeru ako se, s obzirom na njegovu ličnost i okolnosti pod kojima je krivično djelo počinio, može očekivati da će se i odgojnom mjerom postići svrha koja bi se ostvarila izricanjem kazne.

(2) Mlađem punoljetnom licu kojem je izrečena odgojna mjera sud može pod uslovima propisanim ovim zakonom izreći sve mjere sigurnosti propisane ovim zakonom, osim mjere sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

(3) Izrečena odgojna mjera može trajati najduže dok učinilac ne navrši dvadeset i tri godine života.

Izricanje mjera sigurnosti maloljetniku

Član 106

(1) Maloljetnom učiniocu krivičnog djela kojem je izrečena odgojna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora mogu se, pod uslovima propisanim zakonom, izreći mjere sigurnosti iz člana 71 (*Vrste sigurnosnih mjera*) tački a, b i e ovoga zakona.

(2) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti ne može se izreći uz disciplinsku mjeru.

(3) Umjesto mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izreći odgojna mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje, ako se u toj ustanovi može obezbijediti liječenje i time postići svrha te sigurnosne mjere. Pored toga, može se izreći i sigurnosna mjera oduzimanja predmeta.

Učinak kazne na odgojne mjere

Član 107

(1) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne starijem maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, odgojna mjera prestaje kad maloljetnik započne izdržavanje te kazne.

(2) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne punoljetnom licu kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora najmanje godinu dana, odgojna mjera prestaje kad to lice započne izdržavanje kazne.

(3) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne punoljetnom licu kaznu zatvora u trajanju kraćem od jedne godine, sud će u presudi odlučiti hoće li se po izdržanoj kazni nastaviti izvršenje izrečene odgojne mjere ili će se ta mjera ukinuti.

Učinak odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

Član 108

(1) Odgojne mjere i kazna maloljetničkog zatvora ne podliježu pravnim posljedicama osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava iz člana 118 (*Vrste pravnih posljedica osude*) stava 2 ovoga zakona.

(2) Na lica koja izdržavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojno-popravni dom ili kaznu maloljetničkog zatvora primjenjuju se odredbe člana 112 (*Rad osuđenih lica*) ovoga zakona.

Evidencija o izrečenim odgojnim mjerama

Član 109

- (1) Evidenciju o izrečenim odgojnim mjerama vode nadležni organi socijalne zaštite na osnovu propisa koje donosi organ nadležan za poslove socijalnog staranja u Brčko distriktu.
- (2) Podaci o izrečenim odgojnim mjerama mogu se dati samo sudu, tužilaštvu, organima unutrašnjih poslova i organima socijalne zaštite u vezi s krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica kojima su izrečene odgojne mjere.

XI. GLAVA JEDANAESTA

OPĆE ODREDBE O IZVRŠENJU KRIVIČNOPRAVNIH SANKCIJA

Izvršenje kazne zatvora

Član 110

- (1) Kazna zatvora i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju se u zatvorenim, poluotvorenim ili otvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (2) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u zatvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.

Granice izvršenja kazni

Član 111

Licu prema kojem se izvršava kazna oduzimaju se prava ili se ona ograničava u pravima u skladu sa zakonom samo u granicama prijeko potrebnim da bi se ostvarila svrha pojedinih kazni.

Rad osuđenih lica

Član 112

- (1) Lice osuđeno na kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora, koje je sposobno za rad, može raditi ukoliko ono na to pristane.
- (2) Ako osuđeno lice traži ili pristane na rad, rad će mu se omogućiti.
- (3) Rad osuđenog lica treba biti koristan i usklađen sa savremenim načinom vršenja iste vrste rada na slobodi, prema stručnim i drugim sposobnostima osuđenika.

Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora

Član 113

- (1) Prema starijem maloljetniku, dok ne navrši osamnaest godina života, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim kazneno-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema licu koje je navršilo osamnaest godina života ali nije navršilo dvadeset i tri godine života (mlađe punoljetno lice) kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađa punoljetna lica ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim licima, pri čemu se obezbjeđuje da mlađa punoljetna lica ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema licu koje je navršilo dvadeset i tri godine života prije kraja izdržavanja kazne, ostatak kazne se izvršava u kazneno-popravnoj ustanovi za odrasle.
- (2) Prema mlađem punoljetnom licu kazna se može izvršavati u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike sve dok je to potrebno radi završetka njegovog školovanja ili stručnog osposobljavanja. Međutim, prema mlađem punoljetnom licu kazna se ne može ni u kojem slučaju izvršavati u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike, ako bi to na bilo koji način bilo štetno za maloljetna lica prema kojima se izvršava kazna maloljetničkog zatvora u toj ustanovi.

(3) Izbor posla za osuđenog maloljetnika vrši se prema njegovim sposobnostima i sklonostima za određenu vrstu posla, radi stručnog osposobljavanja, a prema mogućnostima koje postoje u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike. Mlađem punoljetnom licu će se također omogućiti obrazovanje i stručno osposobljavanje, bez obzira izvršava li se kazna u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih ustanova za odrasla lica.

(4) Radno vrijeme osuđenog maloljetnika određuje se tako da mu se omogući školovanje i stručno osposobljavanje i da mu ostane dovoljno vremena za tjelesni odgoj i razonodu.

(5) Osuđeni maloljetnik može biti uslovno otpušten s izdržavanja kazne ako je izdržao trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo jednu godinu u kazneno-popravnoj ustanovi. Za vrijeme uslovnog otpusta sud može odrediti odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog organa socijalne zaštite. Za opoziv uslovnog otpusta primjenjuju se odredbe člana 46 (*Opoziv uslovnog otpusta*) ovoga zakona.

(6) Maloljetni osuđenik, osim u izuzetnim okolnostima, ima pravo održavati kontakte sa svojom porodicom putem pisama i posjeta.

XII. GLAVA DVANAESTA

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM I PRAVNE POSLJEDICE OSUDE

Osnova oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Član 114

(1) Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom.

(2) Korist iz stava 1 ovoga člana oduzet će se sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno, pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Prošireno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Član 114a

Kada se krivični postupak vodi za krivična djela iz glava XVIII, XXII, XXIII, XXIX i XXXI ovog zakona, sud može odlukom iz člana 114 stava 2 oduzeti i onu imovinsku korist za koju tužilac pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena izvršenjem ovih krivičnih djela, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist pribavljena zakonito.

Način oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Član 115

(1) Od učinioca će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako oduzimanje nije moguće, učinilac će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može se oduzeti od lica na koje je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(2) Kad je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena s imovinom stečenom na zakonit način, takva imovina može biti predmet oduzimanja ali u mjeri koja ne premašuje procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

(3) Prihod ili drugi plodovi imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ili imovine u koju je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom pretvorena ili imovine s kojom je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena, mogu biti predmet mjera navedenih u ovom članu na isti način i u istoj mjeri kao i imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

Zaštita oštećenog

Član 116

(1) Ako je oštećenom u krivičnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će izreći oduzimanje imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog.

(2) Oštećeni koji je u krivičnom postupku u pogledu svog imovinskopravnog zahtjeva upućen na parnični postupak, može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti ako pokrene parnični postupak u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti odluke kojom je upućen na parnični postupak i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

(3) Oštećeni koji u krivičnom postupku nije istaknuo imovinskopravni zahtjev, može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnični postupak u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravosnažnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

Nastupanje pravnih posljedica osude

Član 117

(1) Osude za određena krivična djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak ili gubitak određenih prava ili zabranu sticanja određenih prava.

(2) Pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kad je za krivično djelo učiniocu izrečena novčana kazna, uslovna osuda ili kad je učinilac oslobođen od kazne.

(3) Pravne posljedice osude mogu se propisati samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

Vrste pravnih posljedica osude

Član 118

(1) Pravne posljedice lica koja se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava su:

- a) prestanak obavljanja određenih poslova ili dužnosti u organima vlasti, privrednim društvima ili u drugim pravnim licima;
- b) prestanak zaposlenja ili prestanak obavljanja određenog zvanja, poziva ili zanimanja;
- c) oduzimanje dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti;
- d) oduzimanje odlikovanja.

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava su:

- a) zabrana obavljanja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, privrednim društvima ili u drugim pravnim licima;
- b) zabrana sticanja određenih zvanja, poziva ili zanimanja ili unapređenja u službi;
- c) zabrana sticanja dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti.

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

Član 119

- (1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravosnažnosti presude.
- (2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava traju najduže deset godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne, ako za pojedine pravne posljedice nije zakonom propisano kraće trajanje.
- (3) Pravne posljedice osude prestaju brisanjem osude.

Prestanak mjera sigurnosti i pravnih posljedica osude na osnovu sudske odluke

Član 120

- (1) Sud može odlučiti o prestanku primjene mjere sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti ako su protekle tri godine od dana njenog izricanja.
- (2) Sud može odrediti da prestane pravna posljedica osude koja se sastoji u zabrani sticanja određenog prava kad proteknu tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne.
- (3) Pri ocjeni hoće li odrediti prestanak primjene mjere sigurnosti, odnosno pravne posljedice osude, sud će uzeti u obzir ponašanje osuđenika poslije osude, njegovu spremnost da naknadi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom i da vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, kao i druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost prestanka primjene mjere sigurnosti, odnosno pravne posljedice osude.
- (4) Prestankom pravne posljedice osude ne dira se u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.

XIII. GLAVA TRINAESTA

REHABILITACIJA, AMNESTIJA, POMILOVANJE I BRISANJE OSUDE

Rehabilitacija

Član 121

- (1) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, osuđena lica uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu sticati sva prava, osim onih koja su im ograničena mjerom sigurnosti ili nastupanjem pravne posljedice osude.
- (2) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na lica na uslovnom otpustu, ako njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uslovnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

Amnestija

Član 122

- (1) Licima koja su obuhvaćena aktom amnestije daje se oslobođenje od krivičnog gonjenja ili potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, određuje se brisanje osude, ili se ukida određena pravna posljedica osude.
- (2) Amnestija se daje zakonom.

Pomilovanje

Član 123

- (1) Pomilovanjem se poimenično određenom licu daje potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ili uslovnom osudom, ili se određuje brisanje osude, ili se ukida odnosno određuje kraće trajanje mjere sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti

ili dužnosti, ili zabrana upravljanja motornim vozilom učiniocima koji su vozači po zanimanju, ili određene pravne posljedice osude.

Učinak amnestije i pomilovanja na prava trećih lica

Član 124

Davanjem amnestije ili pomilovanja ne utiče se na prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.

Brisanje osude

Član 125

(1) Pod uslovom da počinilac krivičnog djela nije ponovo osuđen zbog novog krivičnog djela, osuda se briše po sili zakona kada proteknu sljedeći rokovi:

a) osuda kojom je počinilac oslobođen kazne briše se iz kaznene evidencije ako osuđeni u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne izvrši novo krivično djelo,

b) uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije po isteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo krivično djelo,

c) osuda na novčanu kaznu i na kaznu zatvora do jedne godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo krivično djelo,

d) osuda na kaznu zatvora preko jedne do tri godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od pet godina od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo krivično djelo,

e) osuda na kaznu zatvora preko tri do pet godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od deset godina od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo krivično djelo,

f) osuda na kaznu zatvora preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od 15 godina od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo krivično djelo.

(2) Sud može, na molbu osuđenog, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora preko deset godina, ako je protekao rok od 20 godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne, a u tom vremenu osuđeni nije izvršio novo krivično djelo.

(3) Prilikom odlučivanja o brisanju osude, sud će voditi računa o vladanju osuđenog poslije izdržane kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.

(4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora se ne briše.

(5) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje krivični postupak zbog novog krivičnog djela.

- (6) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje primjena mjera bezbjednosti niti dok oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nije potpuno izvršeno.
- (7) Brisanjem osude iz kaznene evidencije pod uslovima iz stavova od 1 do 3 ovog člana izvršilac krivičnog djela smatra se neosuđivanim.

Podaci iz kaznene evidencije Član 125a

- (1) Podaci iz kaznene evidencije nisu javni podaci.
- (2) Građanin ima pravo tražiti i dobiti podatke iz kaznene evidencije o sebi ako su mu ti podaci potrebni za ostvarivanje prava ili interesa.
- (3) Zamjena izrečene novčane kazne radom za opće dobro na slobodi ili kaznom zatvora, kao i zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi ili novčanom kaznom, upisuju se u kaznenu evidenciju.

XIV. GLAVA ČETRNAESTA ODGOVORNOST PRAVNIH LICA ZA KRIVIČNA DJELA

Odgovornost pravnog lica Član 126

- (1) Ova glava ovoga zakona propisuje odgovornost pravnog lica, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općinu i mjesnu zajednicu, za krivično djelo koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica.
- (2) Ova glava ovoga zakona propisuje kazne i druge krivičnopravne sankcije koje se mogu izreći pravnom licu te pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo.
- (3) Pod uslovima propisanim zakonom, za određena pravna lica može biti isključena ili ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih krivičnopravnih sankcija koje se mogu izreći pravnim licima.
- (4) Krivični postupak protiv privrednih društava vodi se po odredbama Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Primjena ovoga zakona prema mjestu učinjenja krivičnog djela u vezi s odgovornošću pravnih lica Član 127

- (1) Domaća i strana pravna lica su, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivična djela počinjena na području Brčko distrikta.
- (2) Domaća i strana pravna lica koja imaju sjedište na području Brčko distrikta ili u njemu obavljaju svoju djelatnost su, u skladu s ovim zakonom, odgovorna za krivično djelo učinjeno izvan Brčko distrikta, ako je krivično djelo učinjeno protiv Brčko distrikta, njegovih stanovnika ili domaćih pravnih lica.
- (3) Domaće pravno lice je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorno za krivično djelo učinjeno izvan Brčko distrikta protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih lica, pod uslovima iz člana 11 ovog zakona.

Osnovi odgovornosti pravnog lica

Član 128

Za krivično djelo koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica, odgovorno je pravno lice:

- a) kad smisao učinjenog krivičnog djela proizlazi iz zaključka, naloga ili odobrenja upravnih ili nadzornih tijela pravnog lica;
- b) ili kad su upravna ili nadzorna tijela pravna lica uticala na učinioca ili mu omogućila da učini krivično djelo;
- c) ili kad pravno lice raspolaže protivpravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom;
- d) ili kad su upravna ili nadzorna tijela pravnog lica propustila dužni nadzor nad zakonitošću rada zaposlenika.

Granice odgovornosti pravnog lica za krivično djelo

Članak 129

(1) Uz uslove iz člana 128 (*Osnovi odgovornosti pravnog lica*) ovoga zakona pravno lice je odgovorno za krivično djelo i kad učinilac za učinjeno krivično djelo nije kriv.

(2) Odgovornost pravnog lica ne isključuje krivicu fizičkih, odnosno odgovornih lica za učinjeno krivično djelo.

(3) Za krivična djela učinjena iz nehata, pravno lice može biti odgovorno pod uslovima iz člana 128 tačke d ovoga zakona, i u tom se slučaju pravno lice može blaže kazniti.

(4) Kad u pravnom licu osim učinioca nema drugog lica ili tijela koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati učinioca, pravno lice odgovara za učinjeno krivično djelo u granicama učinioćeve odgovornosti.

Odgovornost pri statusnoj promjeni pravnog lica

Član 130

(1) Pravno lice u stečaju može biti odgovorno za krivično djelo bez obzira je li krivično djelo učinjeno prije početka stečajnog postupka ili u međuvremenu, ali se pravnom licu u stečaju ne izriče kazna, već se izriče mjera sigurnosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(2) Kad je došlo do prestanka pravnog lica prije pravosnažnog okončanja krivičnog postupka, a u krivičnom je postupku utvrđena odgovornost tog pravnog lica, kazne i ostale krivičnopravne sankcije izriču se pravnom licu koje je pravni sljednik pravnog lica kojem je utvrđena odgovornost, ako su njegova upravna ili nadzorna tijela prije prestanka pravnog lica znala za učinjeno krivično djelo.

(3) Pravnom licu koje je pravni sljednik pravnog lica kome je utvrđena odgovornost i čija su upravna ili nadzorna tijela znala za učinjeno krivično djelo, izriče se mjera sigurnosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(4) Ako je do prestanka pravnog lica došlo po pravosnažno okončanom krivičnom postupku, izrečena se krivičnopravna sankcija izvršava po odredbama stavova 2 i 3 ovoga člana.

Odgovornost pravnog lica za pokušaj

Član 131

(1) Ako je učinilac namjeravano krivično djelo započeo ali ga nije dovršio, pravno lice je odgovorno pod uslovima iz člana 128 (*Osnovi odgovornosti pravnog lica*) ovoga zakona, ako zakon propisuje kažnjavanje i za pokušaj toga krivičnog djela.

(2) Pravno lice se kažnjava za pokušaj kaznom propisanom za dovršeno kazneno djelo, a može se i blaže kazniti.

(3) Ako su upravna ili nadzorna tijela pravna lica spriječila učinioca da dovrši započeto krivično djelo, pravno se lice može osloboditi kazne.

Produženo krivično djelo i odgovornost pravnih lica **Član 132**

Kad je kod pravnog lica prisutan isti osnov odgovornosti u pogledu više istovrsnih i vremenski povezanih krivičnih djela više učinilaca, pravno lice je odgovorno kao da je učinjeno jedno krivično djelo.

Saučesništvo pravnih lica **Član 133**

(1) U slučaju da dva ili više pravnih lica učestvuje pri učinjenju krivičnog djela, svako je odgovorno po članu 128 (*Osnove odgovornosti pravnog lica*) ovoga zakona.

(2) Kod saučesništva pravnih lica iz stava 1 ovoga člana, svako pravno lice odgovara kao da je jedino pravno lice odgovorno za krivično djelo.

Opći razlozi za ublažavanje kazne pravnom licu ili oslobođenje od kazne **Član 134**

(1) Pravno lice čije upravno ili nadzorno tijelo dobrovoljno prijavi učinioca nakon što je krivično djelo učinjeno, može se blaže kazniti.

(2) Pravno lice čije upravno ili nadzorno tijelo nakon učinjenog krivičnog djela odluči vratiti protivpravno pribavljenu imovinsku korist ili otkloniti prouzrokovane štetne posljedice ili saopći podatke o osnovanosti odgovornosti drugih pravnih lica, može se osloboditi kazne.

Kazne za pravna lica **Član 135**

Pravnim se licima za krivična djela mogu izreći ove kazne:

- a) novčana kazna;
- b) kazna oduzimanja imovine;
- c) kazna prestanka pravnog lica.

Novčana kazna za pravna lica **Član 136**

(1) Novčana kazna koja se izriče pravnom licu ne može biti manja od 5.000 KM niti veća od 5.000.000 KM.

(2) Ako je krivičnim djelom pravnog lica drugome prouzrokovana imovinska šteta ili je pribavljena protivpravna imovinska korist, najveća mjera izrečene novčane kazne može iznositi dvostruki iznos te štete, odnosno koristi.

(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, bez odgađanja će se provesti postupak prinudne naplate.

Kazna oduzimanja imovine

Član 137

- (1) Kazna oduzimanja imovine može se izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom.
- (2) Pravnom licu može se oduzeti najmanje polovina imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina.

U slučaju stečajnog postupka kao posljedice izrečene kazne oduzimanja imovine, povjerioci se mogu namiriti iz oduzete stečajne mase.

Kazna prestanka pravnog lica

Član 138

- (1) Kazna prestanka pravnog lica može se izreći ako je djelatnost pravnog lica u cijelosti ili u pretežnoj mjeri korištena za učinjenje krivičnih djela.
- (2) Uz kaznu prestanka pravnog lica, može se izreći i kazna oduzimanja imovine.
- (3) Uz izrečenu kaznu prestanka pravnog lica, sud će predložiti otvaranje postupka likvidacije.
- (4) Iz imovine pravnog lica kome je izrečena kazna prestanka pravnog lica mogu se isplatiti povjerioci.

Odmjeravanje kazne pravnom licu

Član 139

(1) Pri odmjerenju kazne pravnom licu uzima se u obzir, pored općih pravila za odmjerenje kazne iz člana 49 (*Opća pravila za odmjerenje kazne*) ovoga zakona, također i ekonomska moć pravnog lica.

(2) Pri odmjerenju novčane kazne za krivična djela za koja se uz novčanu kaznu izriče i kazna oduzimanja imovine, izrečena kazna ne smije preći polovinu imovine pravnog lica.

Izricanje uslovne osude pravnom licu

Član 140

- (1) Sud može pravnom licu za krivično djelo izreći uslovnu osudu umjesto novčane kazne.
- (2) Uslovnom osudom sud može pravnom licu utvrditi novčanu kaznu do 1500.000 KM i ujedno odlučiti da se ona neće izvršiti, ako pravno lice, u roku koji odredi sud a koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina, ne bude odgovorno za novo krivično djelo.

Mjere sigurnosti za pravna lica

Član 141

Pravnom licu mogu se za krivično djelo izreći, pored mjere sigurnosti oduzimanja predmeta iz člana 78 (*Oduzimanje predmeta*) ovoga zakona, ove mjere sigurnosti:

- a) objava presude;
- b) zabrana obavljanja određene djelatnosti.

Objava presude

Član 142

(1) Mjera sigurnosti objave presude izriče se kada bi bilo korisno da javnost sazna za osudu, naročito ako bi objava presude bila od koristi za otklanjanje opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili za sigurnost saobraćaja ili da se zaštite ili podstiču društvene vrijednosti.

(2) S obzirom na značaj krivičnog djela i potrebu da javnost sazna za osudu, sud će ocijeniti hoće li se presuda objaviti u štampi, na radiju ili televiziji ili u više navedenih sredstava javnog informisanja, i ujedno hoće li se objaviti obrazloženje presude u cijelosti ili u izvodu, uzimajući pritom u obzir da se načinom objave omogući obaviještenost svih u čijem interesu je objava presude.

Zabrana obavljanja određene djelatnosti

Član 143

(1) Mjerom sigurnosti zabrane obavljanja određene djelatnosti sud može pravnom licu zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova, ili mu zabraniti da se bavi određenim poslovima prometa robe ili drugim poslom odnosno djelatnostima.

(2) Mjera sigurnosti iz stava 1 ovoga člana izriče se pravnom licu ako bi njezino dalje bavljenje određenom djelatnošću bilo opasno za život ili zdravlje ljudi ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih lica ili za privredu, ili ako je pravno lice u posljednje dvije godine prije učinjenog krivičnog djela već bilo kažnjena za isto ili slično krivično djelo.

(3) Mjera sigurnosti iz stava 1 ovoga člana može se izreći u trajanju od šest mjeseci do pet godina, računajući od pravosnažnosti presude.

Oduzimanje imovinske koristi pravnom licu

Član 144

Ukoliko pravno lice učinjenim krivičnim djelom pribavi imovinsku korist, imovinska korist pribavljena krivičnim djelom će se oduzeti od pravnog lica.

Pravne posljedice osude pravnog lica

Član 145

(1) Pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo su:

- a) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlaštenja ili koncesije, izdatih od organa strane države;
- b) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlaštenja ili koncesije, izdatih od institucija u Brčko distriktu.

(2) Pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo mogu nastupiti i kad je pravnom licu za učinjeno krivično djelo izrečena novčana kazna.

Zastara progona i izvršenja krivičnopravnih sankcija izrečenih pravnim licima

Član 146

(1) Na zastaru progona pravnog lica primjenjuju se odredbe člana 15 (*Zastara krivičnog progona*) ovoga zakona.

(2) Zastara izvršenja kazne izrečene pravnom licu nastupa kad od pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) tri godine za izvršenje novčane kazne;
- b) pet godina za izvršenje kazne oduzimanja imovine i kazne prestanka pravnog lica.

(3) Zastara izvršenja mjere sigurnosti nastupa protekom:

- a) šest mjeseci od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena mjera sigurnosti objave presude;
- b) vremena jednakog onome koje je određeno za trajanje mjere sigurnosti zabrane obavljanja određene djelatnosti.

Zakoni koji propisuju krivična djela pravnih lica

Član 147

Pravno lice može biti odgovorno za krivična djela iz ovoga zakona i za druga krivična djela propisana zakonom u Brčko distriktu.

Kazne za krivična djela

Član 148

- (1) Za krivična djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, pravno lice će se kazniti novčanom kaznom do 850.000 KM ili do deseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (2) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora preko tri godine, pravno lice će se kazniti novčanom kaznom najmanje 2500.000 KM ili do dvadeseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (3) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom, pravno licu se umjesto novčane kazne može izreći kazna oduzimanja imovine.
- (4) Za krivična djela iz stava 1 ovoga člana, pravnom licu se umjesto novčane kazne može izreći kazna prestanka pravnog lica, pod uslovima iz člana 138 (*Kazna prestanka pravnog lica*) ovoga zakona.

POSEBNI DIO

XV. GLAVA PETNAESTA KRIVIČNA DJELA PROTIV DRŽAVE

Napad na ustavno uređenje i Statutom utvrđeni poredak Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Član 149

Ko upotrebom fizičke sile ili prijetnjom upotrebe fizičke sile pokuša da promijeni Ustavom Bosne i Hercegovine i Statutom Brčko distrikta utvrđeni poredak Brčko distrikta ili da svrgne njegove najviše institucije, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Ugrožavanje teritorijalne cjeline Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Član 150

Ko upotrebom sile ili prijetnjom upotrebe sile pokuša otcijepiti dio teritorije Brčko distrikta ili da dio njegove teritorije pripoji jednom od entiteta, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Dovođenje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u položaj potčinjenosti ili ovisnosti Član 151

Građanin Brčko distrikta koji pokuša dovesti Brčko distrikt u položaj potčinjenosti ili ovisnosti prema nekoj drugoj državi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Sprečavanje borbe protiv neprijatelja Član 152

Građanin Brčko distrikta koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba sprečava građane Brčko distrikta ili građane njegovih saveznika da se bore protiv neprijatelja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Služba u neprijateljskoj vojsci Član 153

(1) Građanin Brčko distrikta koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba služi u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama, ili sudjeluje u ratu ili oružanom sukobu boreći se protiv Brčko distrikta ili njegovih saveznika, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko vrbuje građane Brčko distrikta za službu u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama ili za sudjelovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Brčko distrikta ili njegovih saveznika, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Pomaganje neprijatelju Član 154

(1) Građanin Brčko distrikta koji za vrijeme rata pomaže neprijatelju u provođenju prinudnih mjera prema građanstvu Brčko distrikta, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Građanin Brčko distrikta koji u cilju pomaganja neprijatelju politički ili privredno saraduje s neprijateljem za vrijeme rata, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Oružana pobuna

Član 155

- (1) Ko učestvuje u oružanoj pobuni koja je upravljena protiv, Ustavom Bosne i Hercegovine i Statutom Brčko distrikta, utvrđenog poretka Brčko distrikta ili njegovih najviših institucija, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi učinjenjem krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Špijunaža

Član 156

- (1) Ko tajnu Brčko distrikta ili službenu tajnu saopći, preda ili učini dostupnom stranoj državi, stranoj organizaciji ili licu koje im služi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko na štetu Brčko distrikta za stranu državu ili organizaciju stvara obavještajnu službu ili njome rukovodi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ko stupi u stranu obavještajnu službu, prikuplja za nju podatke ili na drugi način pomaže njen rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ko pribavlja tajnu Brčko distrikta ili službenu tajnu u cilju da je saopći ili preda stranoj državi, stranoj organizaciji ili licu koje im služi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (5) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Odavanje tajne Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Član 157

- (1) Ovlašteno lice koje protivno zakonu ili drugom propisu donesenom na osnovu zakona, drugome saopći, preda ili učini dostupnom tajnu Brčko distrikta koja mu je povjerena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko drugome saopći ili preda, ili posreduje u saopćavanju ili predaji podatka ili isprave za koju zna da je tajna Brčko distrikta, a do kojih je protivpravno došao, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učinjeno za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, ili ako je dovelo do ugrožavanja sigurnosti ili privredne moći Brčko distrikta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (4) Ovlašteno lice koje učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (5) Nema krivičnog djela iz stava 2 ovog člana, ako neko objavi ili posreduje u objavljivanju tajne Brčko distrikta čiji je sadržaj suprotan Ustavu BiH i Statutu Brčko distrikta utvrđenom poretku Brčko distrikta, u cilju da javnosti otkrije povredu ustavnog i statutarnog poretka ili međunarodnog ugovora, ako objavljivanje nema štetne posljedice za sigurnost Brčko distrikta.

**Upućivanje i prebacivanje oružanih grupa ljudi, oružja i municije na područje Brčko distrikta
Bosne i Hercegovine
Član 158**

Ko na teritorij Brčko distrikta upućuje ili prebacuje oružane grupe ljudi, teroriste, špijune, diverzante, oružje, eksploziv, otrove, opremu, municiju ili drugi materijal radi učinjenja krivičnih djela iz ove glave ovoga zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

**Unošenje opasnih materija u Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
Član 159**

(1) Ko protivno propisima unese u Brčko distrikt za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpatke, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do **tri** godine.

(2) Ko zloupotrebom svog položaja ili ovlaštenja protivno propisima omogući da se u Brčko distrikt unesu za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpaci, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

**Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti
Član 160**

(1) Ko izaziva ili raspiruje nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i ostalima koji žive u Brčko distriktu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini prinudom, zlostavljanjem, ugrožavanjem sigurnosti, izlaganjem poruzi nacionalnih, etničkih ili vjerskih simbola, oštećenjem tuđih stvari, sknavljenjem spomenika, spomen-obilježja ili grobova, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Kaznom iz stava 2 ovoga člana kaznit će se ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini zloupotrebom položaja ili ovlaštenja, ili ako je zbog tog djela došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život konstitutivnih naroda i ostalih koji žive u Brčko distriktu, kaznit će kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Materijali i predmeti koji nose poruke iz stava 1 ovog člana kao i sredstva za njihovu izradu, umnožavanje ili rasturanje oduzet će se.

**Kažnjavanje za najteže oblike krivičnih djela protiv države
Član 161**

(1) Za krivično djelo iz člana 149 (*Napad na ustavno uređenje i Statutom utvrđeni poredak Brčko distrikta BiH*), 150 (*Ugrožavanje teritorijalne cjeline*), 155 (*Oružana pobuna*) i 156 (*Špijunaža*) ovoga zakona, koje je imalo za posljedicu smrt jednog ili više lica, ili je izazvalo opasnost za život ljudi, ili je praćeno teškim nasiljima i velikim razaranjima, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana učinilac s umišljajem lišio života jednu ili više lica, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

**Osnivanje udruženja ili nabavka sredstava za učinjenje krivičnih djela iz ove glave ovoga
zakona
Član 162**

Ko osnuje udruženje u cilju učinjenja krivičnih djela iz ove glave ovoga zakona, ili ko nabavi sredstva za učinjenje krivičnih djela iz ove glave ovoga zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XVI. GLAVA ŠESNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Ubistvo **Član 163**

- (1) Ko drugog liši života, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (2) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:
  - 1) ko drugoga liši života na svirep ili podmukao način;
  - 2) ko drugoga liši života pri bezobzirnom nasilničkom ponašanju;
  - 3) ko drugoga usmrti iz mržnje;
  - 4) ko drugoga liši života iz koristoljublja, radi učinjenja ili prikrivanja kojeg drugog krivičnog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih niskih pobuda;
  - 5) ko liši života službeno ili vojno lice pri obavljanju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnoga reda, hvatanja učinioca krivičnog djela ili čuvanja lica koje je lišeno slobode.

Ubistvo na mah **Član 164**

Ko drugog liši života na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ubistvo iz nehata **Član 165**

Ko drugog liši života iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Ubistvo djeteta pri porođaju **Član 166**

Majka koja liši života svoje dijete za vrijeme porođaja ili neposredno nakon porođaja, dok traje poremećaj što ga je kod nje izazvao porođaj, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Navođenje na samoubistvo i pomaganje u samoubistvu **Član 167**

- (1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u izvršenju samoubistva, pa ono bude učinjeno, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema maloljetniku ili prema licu čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema djetetu ili prema licu koje nije moglo shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članu 163 (*Ubistvo*) stavu 1 ovoga zakona.
- (4) Ko surovo ili nečovječno postupa sa licem koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili ovisnosti i time iz nehata izazove samoubistvo tog lica, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protivpravni prekid trudnoće

Član 168

- (1) Ko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti, učini ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana trudna žena teško tjelesno povrijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava 2 ovoga člana trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

Teška tjelesna ozljeda

Član 169

- (1) Ko drugog teško tjelesno povrijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema bračnom partneru ili licu s kojom živi u vanbračnoj zajednici ili roditelju svoga djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Ko drugog tjelesno povrijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život povrijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegovog tijela ili koji važan organ, ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad povrijeđenog ili trajno i teško narušenje njegovog zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Kaznom iz stava 3 ovoga člana kaznit će se ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz mržnje.
- (5) Ako povrijeđeni umre zbog ozljede iz stavova od 1 do 4 ovoga člana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.
- (6) Ko krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (7) Ko krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od povrijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (8) Ko krivično djelo iz stava 4 ovog člana učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od povrijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Laka tjelesna ozljeda

Član 170

- (1) Ko drugog lako tjelesno povrijedi ili mu zdravlje lako naruši, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema bračnom partneru ili licu s kojom živi u vanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Sud može učinioca krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana osloboditi od kazne ako je učinilac bio izazvan nepristojnim ili grubim ponašanjem oštećenog.

Učestvovanje u tuči **Član 171**

Ko učestvuje u tuči u kojoj je neko lišen života ili je drugom nanesena teška tjelesna ozljeda, za samo učestvovanje u tuči, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nepružanje pomoći **Član 172**

(1) Ko ne pruži pomoć licu koje se nalazi u neposrednoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugoga, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko ostavi drugoga bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzrokovao, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 2 ovoga člana prouzrokovana smrt lica izloženog opasnosti ili je teško tjelesno povrijeđena ili mu je zdravlje teško narušeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Napuštanje nemoćnog lica **Član 173**

(1) Ko nemoćno lice koje mu je povjereno ili o kome se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama opasnim za život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana smrt ostavljenog lica ili je ono teško tjelesno povrijeđeno ili mu je zdravlje teško narušeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XVII. GLAVA SEDAMNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA

Povreda ravnopravnosti čovjeka i građanina **Član 174**

(1) Ko na osnovu razlike u rasi, boji kože, nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, spolu, spolnoj sklonosti, jeziku, obrazovanju, društvenom položaju ili socijalnom porijeklu, uskrati ili ograniči građanska prava utvrđena Ustavom BiH, ratificiranim međunarodnim ugovorom, zakonom, drugim propisom ili općim aktom BiH, Statutom, zakonom, drugim propisom ili općim aktom Brčko distrikta, ili ko na osnovu takve razlike ili pripadnosti ili kojem drugom položaju daje građanima neopravdane povlastice ili pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Službeno ili odgovorno lice u institucijama Brčko distrikta koje suprotno propisima o ravnopravnoj upotrebi jezika i pisama konstitutivnih naroda i ostalih koji žive na području Brčko distrikta, uskrati ili ograniči građaninu da pri ostvarivanju svojih prava ili pri obraćanju tijelima vlasti i institucijama u Brčko distriktu, trgovačkim društvima i drugim pravnim licima upotrijebe svoj jezik ili pismo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Službeno ili odgovorno lice u institucijama Brčko distrikta koje uskrati ili ograniči pravo građaninu na slobodno zapošljavanje na cijelom području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i pod jednakim propisanim uslovima, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Sprečavanje povratka izbjeglice ili raseljenog lica

Član 175

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način spriječi izbjeglicu ili raseljeno lice da se vrati u svoj dom ili da koristi svoju imovinu koja mu je bila oduzeta tokom neprijateljstava od 1991 godine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko sudjeluje u grupi ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Protivpravno oduzimanje slobode

Član 176

(1) Ko drugoga protivpravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način protivpravno oduzme slobodu kretanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je protivpravno oduzimanje slobode trajalo duže od trideset dana ili je počinjeno na svirep način ili je licu kome je protivpravno oduzeta sloboda zbog toga teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(3) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana lice kome je protivpravno oduzeta sloboda izgubilo život, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Otmica

Član 177

(1) Ko drugog protivpravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili koga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema djetetu ili maloljetniku, ili ko radi ostvarivanja cilja otmice iz stava 1 ovoga člana prijeti da će oteto lice lišiti života ili da će ga teško tjelesno povrijediti, ili ako je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili organizovane grupe ljudi,

učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Učinilac krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana koji dobrovoljno pusti na slobodu oteto lice prije nego što je ostvaren njegov zahtjev radi kojega je učinilo otmicu, može se osloboditi kazne.

Iznuđivanje iskaza

Član 178

(1) Službeno lice koje u obavljanju službe upotrijebi silu, prijetnju ili drugi protivpravan način s ciljem iznuđivanja iskaza ili neke druge izjave od osumnjičenog, optuženog, svjedoka, vještaka ili koga drugog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana praćeno teškim nasiljem ili ako su zbog iznuđenog iskaza nastupile naročito teške posljedice za osumnjičenog ili optuženog u krivičnom postupku, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlostavljanje u obavljanju službe

Član 179

Službeno lice koje u obavljanju službe drugog zlostavlja, nanosi mu teže tjelesne ili duševne patnje, zastrašuje ga ili vrijeđa, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Ugrožavanje sigurnosti

Član 180

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica ozbiljnom prijetnjom da će njega ili njemu blisko lice lišiti života, teško tjelesno povrijediti, lišiti slobode, ili otet, ili nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom ili nekom drugom općeopasnom radnjom ili sredstvom, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je djelo iz stava 1 ovog člana učinjeno prema službenom licu u vezi sa vršenjem njegove funkcije, ili prema više lica, ili je u značajnoj mjeri izazvano uznemirenje građana, ili je učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ko prikradanjem, učestalim praćenjem ili uznemiravanjem na drugi način ugrožava sigurnost bračnog partnera, lice s kojom živi u vanbračnoj zajednici, roditelja svog djeteta ili drugo lice s kojim održava ili je održavao bliske veze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Narušavanje nepovredivosti doma

Član 181

(1) Ko neovlašteno prodre u tuđi dom ili druge zatvorene prostorije ili se na zahtjev ovlaštenog lica odatle ne udalji, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službeno lice koje počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana u obavljanju službe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Protivzakonito pretresanje

Član 182

Službeno lice koje u obavljanju službe protivzakonito izvrši pretres stana, prostorija ili lica, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda tajnosti pisma ili druge pošiljke

Član 183

(1) Ko bez odobrenja otvori tuđe pismo ili telegram ili kakvo drugo zatvoreno pismeno ili pošiljku ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost ili neovlašteno zadrži, prikrije, uništi ili drugome preda tuđe pismo, telegram, zatvoreno pismeno ili pošiljku, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko neovlašteno prodre u kompjutersku bazu ličnih podataka ili te podatke neovlašteno koristi ili ih učini dostupnim drugom licu, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana učini s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Službeno lice koje učini krivično djelo iz stavova 1, 2 i 3 ovog člana u obavljanju službe, kaznit će se za djelo iz stavova 1 i 2 ovog člana zatvorom od tri mjeseca do tri godine, a za djelo iz stava 3 ovog člana zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteno otkriivanje profesionalne tajne

Član 184

(1) Advokat, branilac, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili drugi zdravstveni radnik, psiholog, socijalni radnik, vjerski službenik ili drugo lice koja neovlašteno otkrije tajnu koju je saznalo u obavljanju svoga zvanja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(1) Nema krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana ako ko tajnu otkrije u općem interesu ili interesu drugog lica koje je pretežnije od interesa čuvanja tajne.

Neovlašteno prisluškivanje i zvučno snimanje

Član 185

(1) Ko putem posebnih naprava bez odobrenja prisluškuje ili zvučno snimi razgovor ili izjavu koja mu nije namijenjena ili omogući nepozvanom licu da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili zvučno snimljena, ili ko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računarskom sistemu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službeno lice koje učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana u obavljanju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteno optičko snimanje

Član 186

(1) Ko fotografski, filmski ili na drugi način snimi drugo lice bez njegovog pristanka u njegovim prostorijama ili ko takav snimak neposredno prenese trećemu ili ko mu takav snimak pokaže ili mu na neki drugi način omogući da se s njim neposredno upozna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službeno lice koje učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana u obavljanju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko dijete ili maloljetnika snimi radi izrade fotografija, audio-vizuelnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rastura ili prikazuje takav materijal, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz stavova 1 i 3 ovoga člana oduzet će se, a predmeti koji su učinjenjem krivičnog djela iz stavova 1 i 3 ovoga člana nastali oduzet će se i uništiti.

Sprečavanje ili ometanje javnog okupljanja

Član 187

(1) Ko uskrati ili omete pravo građana na javno okupljanje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službeno lice koje krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini zloupotrebom svoga položaja ili ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Sprečavanje štampanja i rasturanja štampe

Član 188

Ko protivpravno spriječi štampanje, prodaju ili rasturanje knjiga, časopisa, novina ili druge štampe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava na podnošenje žalbi i molbi

Član 189

Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koja zloupotrebom svoga položaja ili ovlaštenja spriječi drugoga da se koristi svojim pravom podnošenja žalbe, prigovora, molbe, predstavke ili pritužbe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nedozvoljeno korištenje ličnih podataka

Član 190

Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje bez pristanka pojedinca protivno zakonskim uslovima prikuplja, obrađuje ili koristi njegove lične podatke ili te podatke koristi suprotno zakonu dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nezakonito uskraćivanje identifikacionih dokumenata

Član 190a

Ko s ciljem ograničavanja slobode kretanja ili ispoljavanja vlasti nad drugim licem nezakonito uskrati drugome njegovu ličnu ili putnu ispravu kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uskraćivanje biračkog prava

Član 191

Ko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborom za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, drugoga u namjeri da ga spriječi u ostvarenju njegovog biračkog prava protivzakonito ne uvede u birački spisak ili ga izbriše s biračkog spiska ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, s ciljem da ga spriječi u ostvarenju njegova biračkog prava, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda slobode odlučivanja birača

Član 192

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, prinudom, podmićivanjem ili korištenjem njegovog teškog imovinskog stanja ili na drugi protivpravan način utiče na birača u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da na izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili prilikom glasanja o opozivu ili na referendumu, glasa za ili protiv pojedine liste, pojedinog kandidata, ili da glasa za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kojem se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Član biračkog odbora ili drugo lice koje učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborom, glasanjem ili referendumom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prevara pri glasanju

Član 193

Ko na izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, glasa umjesto drugoga pod njegovim imenom ili ponovo glasa ili pokuša da ponovo glasa iako je već glasao, ili glasa iako zna da nema biračko pravo, odnosno pravo glasa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda tajnosti glasanja

Član 194

- (1) Ko pri izboru za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način traži od građanina da kaže za koga je glasao ili kako je glasao ili je li glasao za ili protiv opoziva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Član biračkog odbora ili drugo lice koje učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana u vršenju povjerene mu dužnosti u vezi s izborima ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Izborna prevara

Član 195

Ko krivotvori rezultate izbora ili glasanja za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine dodavanjem, oduzimanjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netačnim prebrojavanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi rezultate izbora ili glasanja koji ne odgovaraju obavljenom glasanju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uništenje izbornih isprava

Član 196

Ko na izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasanje o opozivu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XVIII. GLAVA OSAMNAESTA

KRIVIČNA DJELA TERORIZMA

Uzimanje talaca

Član 197

- (1) Ko drugoga zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja, ili ga drži i prijeti da će ga ubiti, povrijediti ili nadalje zadržavati kao taoca, u cilju da primora Brčko distrikt Bosne i Hercegovine da nešto učini ili ne učini, kao izričiti ili prešutni uslov za oslobađanje taoca, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana nastupila smrt otetog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana učinilac oteto lice s umišljajem lišio života, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Terorizam

Član 198

- (1) Ko počini teroristički čin s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da nešto učini ili ne učini, ili s ciljem ozbiljne

destabilizacije ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura ili vrijednosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje tri godine.

(2) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana učinilac neko lice s umišljajem lišio života, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) *Teroristički čin*, u smislu ovog člana, podrazumijeva neku od sljedećih namjernih radnji, koja s obzirom na svoju prirodu ili kontekst može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju:

a) napad na život lica koje može prouzrokovati njegovu smrt;

b) napad na fizički integritet lica;

c) protivpravno zatvaranje, držanje zatvorenom ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja drugog lica, s ciljem da njega ili nekoga drugoga prisili da nešto učini, ne učini ili trpi (otmica), ili uzimanje talaca;

d) nanošenje velike štete objektima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili javnim objektima, transportnom sistemu, objektima infrastrukture uključujući informacijski sistem, javnom mjestu ili privatnoj imovini, za koju štetu je vjerovatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne privredne štete;

e) otmica aviona, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili za prijevoz roba;

f) proizvodnja, posjedovanje, sticanje, prijevoz, snabdijevanje, korištenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnog materijala, kao i istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja ili radioaktivnog materijala;

g) ispuštanje opasnih materija ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s ciljem ugrožavanja ljudskih života;

h) ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom s ciljem ugrožavanja ljudskih života;

i) prijetnja učinjenjem nekog djela iz tački od a do h ovog stava.

Finansiranje terorističkih djelatnosti

Član 199

Ko bilo na koji način neposredno ili posredno, daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se upotrijebe ili znajući da će se upotrijebiti u cjelini ili djelimično, za učinjenje:

a) krivičnog djela iz člana 197 (*Uzimanje talaca*) i 198 (*Terorizam*) ovoga zakona;

b) drugog krivičnog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu ozljedu civilnog lica ili lica koje aktivno ne sudjeluje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, kad je svrha takvog djela, po njegovoj prirodi ili kontekstu, zastrašivanje stanovništva ili prisiljavanje organa vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da nešto učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XIX. GLAVA DEVETNAESTA
KRIVIČNA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I MORALA

Silovanje
Član 200

- (1) Ko drugo lice upotrebom sile ili prijetnje da će neposredno napasti na njegov život ili tijelo ili na život ili tijelo njemu bliskog lica prisili na spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinilaca, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana smrt silovanog lica, ili je ono teško tjelesno povrijeđeno, ili joj je teško narušeno zdravlje, ili je silovano žensko lice ostalo trudno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (4) Kaznom iz stava 2 ovoga člana kaznit će se ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana izvrši iz mržnje.
- (5) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (6) Ko krivično djelo iz stavova 2, 3 i 4. ovoga člana učini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (7) Ako su krivičnim djelom iz stava 2 ovoga člana prouzrokovane posljedice iz stava 3 ovoga člana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Spolni odnos s nemoćnim licem
Član 201

- (1) Ko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugim licem, iskoristivši njegovu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje tog lica zbog kojeg ono nije sposobno za otpor, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini prema licu čije je stanje nesposobnosti za otpor sam izazvao ili je u tome učestvovao, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelaca, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ko krivično djelo iz stava 2 ovoga člana počini na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelaca, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.
- (5) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana smrt lica s kojim je izvršen spolni odnos ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je ono teško tjelesno povrijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je žensko lice ostalo trudno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(6) Ako su krivičnim djelom iz stavova 3 i 4 ovoga člana prouzrokovane posljedice iz stava 5 ovoga člana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Spolni odnos zloupotrebom položaja

Član 202

(1) Ko zloupotrebom svoga položaja navede na spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju drugo lice koje se zbog imovinskog, porodičnog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili teških prilika nalazi prema njemu u odnosu ovisnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Nastavnik, odgojitelj, roditelj, usvojlac, staralac, očuh, maćeha ili drugo lice koje iskorištavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetniku koji joj je povjeren radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege izvrši s njim spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prinuda na spolni odnos

Član 203

Ko prisili na spolni odnos drugo lice ozbiljnom prijetnjom da će za njega ili njemu bliskom licu otkriti nešto što bi teško škodilo njegovoj časti ili ugledu ili ozbiljnom prijetnjom nekim drugim teškim zlom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Spolni odnos s djetetom

Član 204

(1) Ko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (član 200, *Silovanje*, stav 1) ili s nemoćnim djetetom (član 201, *spolni odnos s nemoćnim licem*, stav 1), kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom zloupotrebom položaja (član 202, *Spolni odnos zloupotrebom položaja*, stav 2), kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana počini na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinilaca, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iz stavova od 1 do 3 ovoga člana prouzrokovana smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno povrijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Bludne radnje

Član 205

(1) Ko u slučajevima iz člana 200 (*Silovanje*), 201 (*Spolni odnos s nemoćnim lice*), 202 (*Spolni odnos zloupotrebom položaja*) i 203 (*Prinuda na spolni odnos*) ovoga zakona, kad nije učinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, počini samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko u slučaju iz člana 204 (*Spolni odnos s djetetom*) ovoga zakona, kad nije počinjen ni pokušaj toga krivičnog djela, počini samo bludnu radnju, ili ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom

Član 206

Ko pred djetetom ili maloljetnikom čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote, ili ko navede dijete da pred njim ili drugim licem vrši takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Navođenje na prostituciju

Član 207

(1) Ko radi ostvarenja koristi navodi, potiče ili namamljuje drugoga na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način sudjeluje u organizovanju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko radi ostvarenja koristi silom ili prijetnjom upotrebe sile ili nanošenja veće štete drugoga prisili ili obmanom navede na pružanje seksualnih usluga, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Kaznom iz stava 2 ovoga člana kaznit će se ko radi ostvarenja koristi, na način iz stava 2 ovoga člana, koristeći tešku situaciju proisteklu iz boravka nekog lica u stranoj zemlji, prisili ili navede to lice na pružanje seksualnih usluga.

(4) Ko krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana učini prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Bez uticaja je za počinjenje krivičnog djela iz ovoga člana činjenica je li se lice koje se navodi, potiče, namamljuje ili prisiljava već ranije bavilo prostitucijom.

Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije

Član 208

(1) Ko dijete ili maloljetnika snimi radi izradbe fotografija, audio-vizuelnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rastura ili prikazuje takav materijal, ili ta lica navede na sudjelovanje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za počinjenje krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana oduzet će se i uništiti.

Upoznavanje djeteta s pornografijom

Član 209

(1) Ko djetetu proda, prikaže ili javnim izlaganjem ili na drugi način učini pristupačnim spise, slike, audio-vizuelne i druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti iz stava 1 ovoga člana oduzet će se.

Rodoskrvnuće

Član 210

(1) Ko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim rođakom u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini s maloljetnikom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko djelo iz stava 1 ovoga člana počini s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XX. GLAVA DVADESETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV BRAKA, PORODICE I OMLADINE

Dvobračnost **Član 211**

(1) Ko sklopi novi brak iako se u braku već nalazi, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko sklopi brak s licem za koje zna da se već nalazi u braku.

(3) Ako je raniji brak prestao ili je poništen, gonjenje se neće preduzeti, a ako je preduzeto obustavit će se.

Omogućavanje sklapanja nedozvoljenog braka **Član 212**

Ovlašteno lice pred kojom se brak sklapa ili matičar koji obavljajući svoju službenu dužnost omogući sklapanje braka koji je po zakonu zabranjen, ništav ili se smatra nepostojećim, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Vanbračna zajednica s mlađim maloljetnikom **Član 213**

(1) Punoljetno lice koje vanbračno živi s maloljetnikom koji nije navršio šesnaest godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se roditelj, usvojilac ili staralac koji maloljetniku u životnoj dobi između četrnaest i šesnaest godina života omogući vanbračni život s drugim licem ili ga na to navede.

(3) Ko krivično djelo iz stava 2 ovoga člana počini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako se sklopi brak, krivično gonjenje neće se poduzeti, a ako je poduzeto obustavit će se.

Oduzimanje djeteta ili maloljetnika **Član 214**

(1) Ko dijete ili maloljetnika protivpravno oduzme roditelju, usvojiocu, staraocu ili licu kome je povjeren, ili ko ga protivpravno zadržava ili sprečava da bude s licem koje ima to pravo ili ko onemogućava izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Učinitelj koji dobrovoljno preda dijete ili maloljetnika, može se osloboditi kazne.

Promjena porodičnog stanja **Član 215**

Ko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni porodično stanje djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika

Član 216

- (1) Roditelj, usvojlac, staralac ili drugo lice koje grubo zanemaruje svoje dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se roditelj, usvojlac, staralac ili drugo lice koje zlostavi dijete ili maloljetnika, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana dijete ili maloljetnik teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se zbog krivičnog djela iz stavova 1 ili 2 ovoga člana dijete ili maloljetnik odao prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Povreda porodičnih obaveza

Član 217

- (1) Ko grubim kršenjem svojih zakonskih porodičnih obaveza ostavi u teškom položaju člana porodice koji nije u stanju da se sam o sebi stara, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana smrt člana porodice koji je ostavljen u teškom položaju, ili je teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je zdravlje teško narušeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu odrediti obavezu urednog izvršavanja svoje obaveze zbrinjavanja, odgoja i uzdržavanja.

Nasilje u porodici

Član 218

- (1) Ko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili duševno zdravlje člana svoje porodice, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini prema članu porodice s kojime živi u zajedničkom domaćinstvu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stavova od 1 do 3 ovoga člana član porodice teško tjelesno ozlijeđen ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana počinjeno prema djetetu ili maloljetniku, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (5) Ako je krivičnim djelom iz stavova od 1 do 4 ovoga člana prouzrokovana smrt člana porodice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.
- (6) Ko usmrti člana porodice kojeg je prethodno zlostavljao, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Izbjegavanje izdržavanja

Član 219

- (1) Ko izbjegava davanje izdržavanja za lice koje je na osnovu izvršne sudske odluke ili izvršne nagodbe sklopljene pred drugim nadležnim organom dužan izdržavati, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu odrediti obavezu urednog plaćanja izdržavanja te podmirenja dospjelih obaveza.

(3) Ako je učinilac krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana ispunio svoju obavezu do okončanja glavnog pretresa, može se osloboditi kazne.

Sprečavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika

Član 220

(1) Ko sprečava izvršenje odgojnih i drugih mjera suda i nadležnih organa za zaštitu maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorno lice na radu u organima ili ustanovama za zaštitu, odgoj ili radno osposobljavanje maloljetnika, koje u svome radu očito nesavjesno postupa, pa zbog toga bude teško ugroženo zdravlje ili razvoj maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXI. GLAVA DVADESET I PRVA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Prenošenje zarazne bolesti

Član 221

(1) Ko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno tijelo zdravstvene službe određuje preglede, dezinfekciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za suzbijanje ili sprečavanje zarazne bolesti kod ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko ne postupi po propisima ili naredbama iz stava 1 ovoga člana u pogledu suzbijanja ili sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja, pa zbog toga dođe do opasnosti prenošenja zarazne bolesti na ljude.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme epidemije

Član 222

Ko za vrijeme epidemije kakve zarazne bolesti ne postupi po naredbama ili odlukama donesenima na osnovu propisa nadležnog tijela kojima se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje epidemije, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Prenošenje spolne bolesti

Član 223

Ko znajući da je zaražen spolnom bolešću, spolnim odnošajem ili s njim izjednačenom spolnom radnjom ili na drugi način drugoga spolno zarazi, ako time nije počinjeno krivično djelo teške tjelesne ozljede, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Zapošljavanje lica oboljelih od zarazne bolesti

Član 224

(1) Ko u bolnici, porodilištu, javnom domu, školi, privrednom društvu ili drugom pravnom licu, obrtu ili kod samostalnog privrednika, u djelatnosti u kojoj se rukuje prehrambenim proizvodima ili koja obavlja higijenske usluge ili u sličnoj djelatnosti, protivno zdravstvenim propisima, zaposli ili drži zaposlenom lice koje boluje od zarazne bolesti, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nesavjesno liječenje

Član 225

(1) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji obavljajući svoju djelatnost primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito neprikladan način liječenja ili ne primijeni odgovarajuće higijenske mjere, pa time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se drugi zdravstveni radnik koji pri pružanju medicinske pomoći ili njege postupi nesavjesno i time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica.

(3) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Kaznom iz stava 3 ovoga člana kaznit će se drugi zdravstveni radnik koji krivično djelo iz stava 2 ovoga člana počini iz nehata.

Nepružanje medicinske pomoći

Član 226

Doktor medicine, doktor stomatologije ili drugi zdravstveni radnik koji ne pruži neodgodivu medicinsku pomoć licu kome je takva pomoć potrebna, iako je svjestan ili je mogao i morao biti svjestan da zbog toga može nastupiti teško narušenje zdravlja ili smrt tog lica, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nadriliječništvo

Član 227

Ko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašteno bavi liječenjem ili drugom zdravstvenom djelatnošću, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine i novčanom kaznom.

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica

Član 228

(1) Ko proizvodi radi prodaje ili prodaje ili nudi na prodaju ili na drugi način stavlja u promet živežne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Škodljive namirnice i predmeti oduzet će se.

Nesavjesni pregled mesa za prehranu

Član 229

(1) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski radnik koji pri pregledu stoke za klanje ili mesa namijenjenog prehrani ljudi postupi nesavjesno ili protivno propisima ne obavi pregled stoke ili mesa, pa time omogući stavljanje u promet mesa škodljivoga za zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski radnik koji krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica

Član 230

- (1) Ko škodljivom ili kakvom drugom tvari zagađi vodu koja ljudima služi za piće ili živežne namirnice, pa time prouzrokuje opasnost za život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Služenje alkoholnih pića mladim maloljetnicima

Član 231

Ko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži maloljetnika koji nije navršio šesnaest godina života žestokim alkoholnim pićem ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo maloljetnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

Član 232

- (1) Ko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet supstance ili pripravke propisom proglašene opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko organizira grupu ljudi u cilju počinjenja krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana, ili ko postane pripadnikom takve organizirane grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (3) Ko neovlašteno izrađuje, nabavlja, posreduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstance za koje zna da su namijenjene proizvodnji opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

Omogućavanje uživanja opojnih droga

Član 233

- (1) Ko navodi drugoga na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili drugo lice ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugome omogućuje uživanje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini prema djetetu, maloljetniku ili prema više lica, ili ako su prouzrokovane naročito teške posljedice, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Opojne droge oduzet će se.

Teška krivična djela protiv zdravlja ljudi

Član 234

- (1) Ako je krivičnim djelom iz člana 221 (*Prenošenje zarazne bolesti*) stavova 1 i 2, člana 224 (*Zapošljavanje lica oboljelih od zarazne bolesti*) stava 1, člana 225 (*Nesavjesno liječenje*) stavova 1 i 2, člana 227 (*Nadriliječništvo*), 228 (*Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica*) stava 1, člana 229 (*Nesavjesni pregled mesa za prehranu*) stava 1 i člana 230 (*Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica*) stava 1 ovoga zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda nekog lica, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je krivičnim djelom navedenim u stavu 1 ovoga člana prouzrokovana smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz člana 221 stava 3, člana 224 stava 2, člana 225 stava 3, člana 228 stava 2, člana 229 stava 2 i člana 230 stava 2 ovoga zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda nekog lica, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina

(4) Ako je krivičnim djelom navedenim u stavu 3 ovoga člana prouzrokovana smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXII. GLAVA DVADESET I DRUGA

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRIVREDE, POSLOVANJA I SIGURNOSTI PLATNOG PROMETA

Povreda ravnopravnosti u obavljanju privredne djelatnosti

Član 235

(1) Ko zloupotrebom svojeg službenog ili uticajnog položaja ili ovlasti ograniči slobodno kretanje ljudi, roba i kapitala na području Brčko distrikta, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili drugog pravnog ili fizičkog lica da se na području Brčko distrikta bavi prometom robe i usluga, ili ko stavi trgovačko društvo ili drugo pravno ili fizičko lice u neravnopravan položaj prema drugim licima glede uslova za rad ili za obavljanje prometa robe i usluga ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga na području Brčko distrikta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlasti ograniči slobodno kretanje ljudi, robe i kapitala između Brčko distrikta i entiteta, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili drugog pravnog ili fizičkog lica da se na području Brčko distrikta ili entiteta bavi prometom robe i usluga; ili stavi privredno društvo ili drugo pravno ili fizičko lice u neravnopravan položaj prema drugim licima glede uslova rada ili uslova obavljanja prometa robe i usluga, ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga između Brčko distrikta i entiteta, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nesavjesno privredno poslovanje

Član 236

(1) Odgovorno lice u pravnom licu koje kršenjem zakona ili drugog propisa u Brčko distriktu očito nesavjesno posluje, pa time prouzrokuje znatnu imovinsku štetu tom pravnom licu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana prisilna likvidacija ili stečaj pravnog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prouzrokovanje stečaja

Član 237

(1) Ko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavljajući naplaćivanje svojih potraživanja s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u besćenje, preuzme nesrazmjernu obavezu, lakomisleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s licem nesposobnim za plaćanje, propusti pravovremeno naplatiti svoja potraživanja ili na drugi način koji je u očitij suprotnosti s urednim privređivanjem umanjiti svoju imovinu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko kao odgovorno lice u pravnom licu učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Lažni stečaj **Član 238**

(1) Ko u cilju izbjegavanja plaćanja svojih obaveza, prividnim ili stvarnim umanjnjem svoje imovine prouzrokuje stečaj tako što:

- a) cijelu ili dio imovine prividno ili ispod tržišne vrijednosti proda, prikrije, besplatno ustupi ili uništi;
- b) zaključi fiktivne ugovore o dugu ili prizna nepostojeća potraživanja;
- c) prikrije, uništi, preinači ili tako vodi poslovne knjige, isprave ili spise koje je po zakonu ili drugom propisu obavezan voditi, da se iz njih ne može utvrditi stvarno imovinsko stanje, ili to stanje sačinjavanjem lažnih isprava ili na drugi način prikaže takvim da se po toj osnovi može otvoriti stečaj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako su krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovane teške posljedice povjeriocu, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba u stečajnom postupku **Član 239**

(1) Ko u stečajnom postupku prijavi lažno potraživanje ili potraživanje u lažnom isplatnom redu da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se povjerilac, član odbora povjerilaca ili stečajni upravnik koji za sebe ili drugoga primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da bi se donijela ili da se ne bi donijela određena odluka, ili da bi se na drugi način oštetio barem jedan povjerilac u stečajnom postupku.

(3) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će ko povjeriocu, članu odbora povjerilaca ili stečajnom upravniku da ili obeća imovinsku korist radi počinjenja krivičnog djela iz stava 2 ovoga člana.

Oštećenje povjerilaca **Član 240**

(1) Ko, znajući da je postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg povjerioca u povoljniji položaj i time oštetiti najmanje jednog od svojih povjerilaca, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorno lice u pravnom licu koje, znajući da je pravno lice postalo nesposobno za plaćanje, u cilju izigravanja ili oštećivanja povjerilaca prizna neistinito potraživanje, sastavi lažni ugovor ili drugom prevarnom radnjom oštetiti povjerioca pravnog lica, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana prouzrokovana šteta koja prelazi **500.000 KM**, ili postupak sanacije ili stečaja prema oštećeniku, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba ovlasti u privrednom poslovanju

Član 241

(1) Odgovorno lice u pravnom licu koje s ciljem pribavljanja protivpravne imovinske koristi za to pravno lice:

- a) stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili van nje;
- b) sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilansama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i ishoda poslovanja, pa time dovede u zabludu upravu pravna lica pri donošenju odluka o poslovima upravljanja;
- c) uskrati plaćanje poreznih i drugih fiskalnih obaveza utvrđenih zakonom;
- d) sredstva kojima raspolaže koristi protivno njihovoj namjeni;
- e) na drugi način grubo povrijedi ovlasti raspolaganja, korištenja ili upravljanja imovinom pravnog lica,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Zloupotreba u postupku privatizacije

Član 242

(1) Ko u postupku privatizacije, s ciljem da sebi ili drugom licu pribavi kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugoga, smanji kupoprodajnu cijenu ili omogući kupnju znatno ispod cijene pravnog lica u privatizaciji, dajući netačne podatke ili skrivajući podatke o imovini, prihodima, teretima, rashodima i drugim pravima ili činjenicama od uticaja na utvrđivanje stvarne cijene, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 300.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 800.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(4) Službeno ili odgovorno lice koje, znajući za radnje iz stava 1 ovoga člana, iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlasti, prekoračenjem granica svoje službene ovlasti ili propuštanjem svoje službene dužnosti, učini ili propusti učiniti službenu radnju u postupku privatizacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Izrada lažne bilanse

Član 243

Ko s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome nanese kakvu štetu, u pravnom licu izradi lažnu bilansu kojom se utvrđuje dobit ili gubitak tog pravnog lica ili kojom se utvrđuje udio svakoga člana pravnog lica u dobiti ili gubitku, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zloupotreba procjene

Član 244

- (1) Ovlašteni procjenitelj koji prilikom procjene imovine pravnog lica zloupotrijebi svoju ovlast, pa time sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili drugome nanese kakvu štetu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Prevara u privrednom poslovanju

Član 245

- (1) Ko kao zastupnik ili predstavnik pravnog lica, s ciljem pribavljanja protivpravne imovinske koristi tom ili drugom pravnom licu, upotrebom nenaplativih akceptnih naloga, čekova za koje zna da nemaju pokriće ili na drugi način, dovede nekoga u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Sklapanje štetnog ugovora

Član 246.

- (1) Ko kao zastupnik ili predstavnik pravnog lica u njegovoj privrednoj djelatnosti sklopi ugovor za koji zna da je za to pravno lice štetan, ili sklopi ugovor protivno ovlasti i time prouzrokuje štetu pravnom licu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je učinilac krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana za to primio protivpravnu korist ili obećanje koristi ili ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana šteta koja prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Član 247

Ko u pravnom licu sklopi sporazum kojim se drugo pravno ili fizičko lice ograničuje u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim licima, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj određenih pravnih ili fizičkih lica na tržištu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne

Član 248

- (1) Ko neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnom poslovnu tajnu ili ko poslovnu tajnu pribavlja s ciljem da je preda nepozvanom licu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana s ciljem odnošenja poslovne tajne van zemlje, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odavanje i korištenje berzovnih tajnih podataka

Član 249

- (1) Ko poslovne podatke berze koji nisu pristupačni svim učesnicima berze priopšti nepozvanom licu, ili ko dođe do takvih podataka, pa njihovim korištenjem na berzi ostvari protivpravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Krivtvođenje vrijednosnih papira

Član 250

- (1) Ko izradi lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, ili ko preinači takve prave vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj, ili ko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u opticaj, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Lažni vrijednosni papiri oduzet će se.

Krivtvođenje kreditnih i ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja

Član 251

- (1) Ko s ciljem da je upotrijebi kao pravu izradi lažnu kreditnu karticu ili drugu karticu bezgotovinskog plaćanja, ili ko preinači takvu pravu karticu, ili ko takvu lažnu karticu upotrijebi kao pravu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.
- (5) Lažne kreditne kartice i kartice za bezgotovinsko plaćanje oduzet će se.

Krivtvođenje znakova za vrijednost

Član 252

- (1) Ko izradi lažne biljege, poštanske marke ili druge znakove za vrijednost izdate na osnovu propisa, ili ko preinači koji od takvih pravih znakova za vrijednost s ciljem da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugome da na upotrebu, ili ko takve lažne znakove za vrijednost upotrijebi kao prave ili ih s tim ciljem pribavi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako su znakovi za vrijednost iz stava 1 ovoga člana veće vrijednosti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ko odstranjenjem žiga kojim se znakovi iz stava 1 ovoga člana poništavaju ili kojim drugim načinom u svrhu ponovne upotrebe ide za tim da takvim znakovima da izgled kao da nisu upotrijebljeni, ili ko takve upotrijebljene znakove za vrijednost upotrijebi ili proda kao da vrijede, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (4) Lažni znakovi za vrijednost oduzet će se.

Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega

Član 253

- (1) Ko s ciljem da ih upotrijebi kao prave izradi lažne pečate, žigove, marke ili druge znakove za obilježavanje domaće ili strane robe kojima se žigoše zlato, srebro, stoka, drvo ili neka druga roba, ili ko s istim ciljem takve prave znakove preinači, ili ko takve lažne znakove upotrijebi kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko krivotvori mjere ili utega.
- (3) Lažni znakovi, mjere i utezi oduzet će se.

Izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za krivotvorenje

Član 254

- (1) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za izradu lažnog novca, lažnih kreditnih ili ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja ili lažnih vrijednosnih papira, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za izradu lažnih znakova za vrijednost izdatih na osnovu propisa ili lažnih znakova za obilježavanje robe te lažnih mjera i utega, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Sredstva iz stavova 1 i 2 ovoga člana oduzet će se.

Krivotvorenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava

Član 255

- (1) Ko u poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spise koje je dužan voditi na osnovu zakona ili drugog propisa, unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom ili pečatom ovjeri poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis s neistinitim sadržajem, ili svojim potpisom ili pečatom omogući izradbu poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko neistinitu poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis upotrijebi kao da su istiniti, ili ko uništi, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivom poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis.

Povreda pronalazačkog prava

Član 256

Ko u poslovanju neovlašteno upotrijebi tuđi prijavljeni ili propisima zaštićeni pronalazak, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Neovlašteno korištenje tuđeg modela i uzorka

Član 257

Ko na svojem proizvodu u prometu neovlašteno upotrijebi tuđi prijavljeni ili modelom ili uzorkom zaštićeni vanjski oblik, sliku ili crtež, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Ko neovlašteno objavi predmet prijave tuđega modela ili uzorka, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do pet godina.

Neovlaštena upotreba tuđe firme

Član 258

Ko se u cilju obmane kupca ili korisnika usluga posluži tuđom firmom, žigom, zaštitnim znakom ili posebnom oznakom robe ili unese pojedina obilježja tuđe oznake u svoju firmu, žig, zaštitni znak ili posebnu oznaku robe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Obmana kupaca

Član 259

(1) Ko s ciljem obmane kupaca stavi u promet proizvode s oznakom u koju su uneseni podaci koji ne odgovaraju sadržaju, vrsti, porijeklu ili kvalitetu proizvoda, ili stavi u promet proizvode koji po svojoj težini ili kvalitetu ne odgovaraju onome što se redovno pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili stavi u promet proizvode bez oznake o sadržaju, vrsti, porijeklu ili kvalitetu proizvoda kad je takva oznaka propisana, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ko s ciljem obmane kupaca lažno objavi sniženje cijene proizvoda, rasprodaju robe po sniženim cijenama ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce glede cijene proizvoda koje prodaje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nedozvoljena trgovina zlatnim novcem i zlatom

Član 260

(1) Ko se protivno propisima bavi trgovinom zlatnim novcem ili zlatom u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je učinilac djela iz stava 1 ovoga člana organizirao mrežu preprodavaca ili posrednika, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Zlatni novac ili zlato koje je bilo predmetom nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Nedozvoljena trgovina

Član 261

(1) Ko, nemajući ovlaštenja za trgovinu, nabavi robu ili druge predmete opće potrošnje **u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM** u cilju prodaje, ili ko se neovlašteno u većem obimu bavi trgovinom ili posredovanjem u trgovini ili zastupanjem u prometu roba i usluga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je učinilac djela iz stava 1 ovoga člana organizirao mrežu preprodavača ili posrednika, ili je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 30.000 KM, ili se radi o robi ili predmetima čiji je promet zabranjen ili ograničen propisima, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Roba i predmeti nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti

Član 262

(1) Ko s ciljem da za sebe ili drugoga pribavi kredit, ulagačka sredstva, subvencije ili kakvu drugu pogodnost, davaocu kredita ili licu nadležnom za odobravanje pogodnosti da neistinite ili nepotpune podatke o imovinskom stanju ili druge podatke značajne za dobijanje kredita ili druge pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stava 1 ovoga člana u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stava 1 ovoga člana u vrijednosti koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ko dobijeni kredit, ulagačka sredstva, subvenciju ili kakvu drugu pogodnost iskoristi u drugu svrhu od one za koju su mu ta sredstva odobrena, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do dvije godine.

Nedozvoljeno bavljenje bankarskom djelatnošću

Član 263

(1) Ko se bez odobrenja ili protivno uslovima pod kojima je odobrenje dato bavi bankarskom djelatnošću, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Nedozvoljena proizvodnja

Član 264

(1) Ko proizvede ili preradi robu čija je proizvodnja ili prerada zabranjena, ako takvim djelom nije počinjeno drugo krivično djelo s propisanom težom kaznom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Roba iz stava 1 ovoga člana i sredstva za njenu proizvodnju ili preradbu oduzet će se.

Pranje novca

Član 265

(1) Ko novac ili imovinu za koju zna da su pribavljeni činjenjem krivičnog djela primi, zamijeni, drži, njome raspolaže, upotrijebi u privrednom ili drugom poslovanju ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je novac ili imovinska korist iz stava 1 ovog člana velike vrijednosti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovog člana učinilac postupio iz nehata u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Novac i imovinska korist iz stavova od 1 do 3 ovog člana oduzet će se.

Zloupotreba čeka i kartice

Član 266

(1) Ko zloupotrebom čeka, kreditne ili druge kartice bezgotovinskog plaćanja na čiju upotrebu ima pravo, banku ili drugo pravno lice obaveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je

ugovorom o upotrebi čekova ili kartice izričito zabranjen, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

XXIII. GLAVA DVADESET I TREĆA KRIVIČNA DJELA IZ OBLASTI POREZA

Porezna utaja Član 267

(1) Ko za sebe ili drugoga izbjegne plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom u Brčko distriktu ili doprinosa socijalnog osiguranja propisanih u Brčko distriktu, ne dajući zahtijevane podatke ili dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa takvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 10.000 KM, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko učini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Neplaćanje poreza Član 267a

(1) Ko prenosom ili otuđenjem imovine, gašenjem privrednog subjekta ili na drugi način onemogućiti naplatu prijavljenog poreza propisanog poreznim zakonodavstvom Brčko distrikta, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko izvrši djelo iz stava 1 ovog člana, a iznos poreza čije se plaćanje izbjegava prelazi 100.0000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko izvrši djelo iz stava 1 ovog člana, a iznos poreza čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ako počinitelj plati obaveze iz stavova 1, 2 i 3 ovog člana, može se osloboditi kazne.

Lažna porezna isprava Član 268

(1) Ko izda lažnu ispravu čije se podnošenje zahtijeva po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu, ili ko ne izda ispravu čije se izdavanje po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu zahtijeva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini u odnosu na veći broj isprava, ili ako je ugrožena naplata većeg iznosa javnog prihoda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Nepravilno izdvajanje sredstava pravnih lica

Član 269

Odgovorno lice u pravnom licu koje je po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu lično odgovorno za porezne obaveze pravnog lica, a koje je odobrilo izdvajanje sredstava pravnog lica u druge svrhe, a ne za plaćanje porezne obaveze pravnog lica, pa je time prouzrokovana nesposobnost pravnog lica za pravovremeno podmirenje porezne obaveze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Podnošenje lažne porezne prijave

Član 270

Ko dostavi poreznom tijelu lažnu prijavu ili drugi lažni podatak čije se podnošenje po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu zahtijeva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Sprečavanje poreznog službenika u obavljanju službene radnje

Član 271

(1) Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile sprečava ili nastoji spriječiti poreznog službenika u obavljanju njegove službene dužnosti, ili ko ga na isti način prisili ili nastoji prisiliti da službenu dužnost ne obavi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako pri počinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana učinilac poreznog službenika uvrijedi ili zlostavi, ili ga lako tjelesno ozlijedi, ili prijeti upotrebom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Učinilac krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana koji je bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika, može se osloboditi kazne.

Napad na poreznog službenika u obavljanju službene dužnosti

Član 272

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti poreznog službenika ili lice koje poreznome službeniku pomaže u otkrivanju i istrazi povrede poreznih propisa u Brčko distriktu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana učinilac poreznog službenika ili lice koje poreznome službeniku pomaže lako tjelesno ozlijedi, ili prijeti upotrebom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana učinilac poreznog službenika ili lice koje poreznome službeniku pomaže teško tjelesno ozlijedio, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Učinilac krivičnog djela iz stavova od 1 do 3 ovoga člana koji je bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika ili lica koje poreznome službeniku pomaže, može se osloboditi kazne.

(5) Krivična djela iz stavova od 1 do 3 ovoga člana odnose se i na službena lica u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koja obavljaju poslove otkrivanja i istrage povrede poreznih propisa.

XXIV. GLAVA DVADESET I ČETVRTA KRIVIČNA DJELA PROTIV RADNIH ODNOSA

Povreda ravnopravnosti u zapošljavanju Član 273

Ko uskrati ili ograniči pravo građanima na slobodno zapošljavanje na području Brčko distrikta pod jednakim uslovima koji vrijede u mjestu zapošljavanja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda prava iz radnog odnosa Član 274

Ko kršenjem propisa ili općeg akta ili kolektivnog ugovora o zasnivanju ili prestanku radnog odnosa, o plati ili drugim primanjima, o radnom vremenu, o odmoru ili odsustvu, zaštiti žena, omladine i invalida ili o zabrani prekovremenog ili noćnog rada, uskrati ili ograniči zaposleniku pravo koje mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava za vrijeme privremene nezaposlenosti Član 275

Ko kršenjem propisa ili općeg akta o pravima građana za vrijeme privremene nezaposlenosti drugome uskrati pravo koje mu po tome propisu ili općem aktu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava iz socijalnog osiguranja Član 276

Ko kršenjem propisa ili općeg akta o socijalnom osiguranju uskrati ili ograniči nekom licu pravo iz socijalnog osiguranja koje mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zloupotreba prava iz socijalnog osiguranja Član 277

Ko lažnim prikazivanjem da je bolestan ili prouzrokovanjem bolesti ili nesposobnosti za rad postigne da mu se iz socijalnog osiguranja prizna pravo koje mu inače po propisu ili općem aktu ne bi pripalo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neizvršenje odluke o vraćanju na rad Član 278

Službeno ili odgovorno lice u pravnom licu ili samostalni privrednik koji ne postupi po pravosnažnoj odluci kojom je odlučeno o vraćanju radnika na rad, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nepreduzimanje mjera zaštite pri radu Član 279

(1) Odgovorno lice u pravnom licu ili samostalni privrednik koji kršenjem zakona ili drugog propisa ili općeg akta o mjerama zaštite pri radu, ne provede propisane mjere zaštite pri radu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude sud može učinioću odrediti obavezu da u određenom roku postupi po propisima o mjerama zaštite pri radu.

XXV. GLAVA DVADESET I PETA
KRIVIČNA DJELA PROTIV IMOVINE

Krađa
Član 280

- (1) Ko tuđu pokretninu oduzme drugome s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protivpravnu imovinsku korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je ukradena stvar male vrijednosti, a učinilac je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (3) Učinilac krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana koji ukradenu stvar vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Teška krađa
Član 281

- (1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se ko krađu (član 280, *Krađa*, stav 1) počini:
  - 1) obijanjem, provaljivanjem ili drugim savladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajni, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora;
  - 2) na naročito opasan ili naročito drzak način;
  - 3) iskorištavanjem stanja nastalog požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom;
  - 4) iskorištavanjem bespomoćnosti ili drugog naročito teškog stanja drugog lica;
  - 5) iz mržnje.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se učinilac krivičnog djela krađe (član 280, stav 1):
  - 1) ako je ukradena stvar velike vrijednosti, a učinilac je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti;
  - 2) ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz vjerske ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede;
  - 3) ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od naročitog naučnog, umjetničkog, historijskog ili tehničkog značenja ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.
- (3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se ko učini krađu (član 280, stav 2) na način i pod okolnostima iz stava 1 ili stava 2, tački 2 i 3 ovoga člana.
- (4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se ko krađu (član 280 stav 1) počini u sastavu grupe ljudi, ili ako je sa sobom imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi počinjenja djela.

Razbojnička krađa
Član 282

- (1) Ko je zatečen pri učinjenju krivičnog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, upotrijebi silu protiv nekog lica ili prijetnju da će direktno napasti na njegov život ili tijelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana neko lice s namjerom teško tjelesno ozlijeđeno, ili ako je izvršeno iz mržnje, ili je to krivično djelo izvršeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana neko lice s namjerom usmrćeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Razbojništvo **Član 283**

(1) Ko upotrebom sile protiv nekog lica ili prijetnjom da će direktno napasti na njegov život ili tijelo oduzme tuđu pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protivpravnu imovinsku korist ili da je protivpravno prisvoji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana neko lice s namjerom teško tjelesno ozlijeđeno, ili ako je učinjeno iz mržnje, ili ako je to krivično djelo izvršeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana neko lice s namjerom usmrćeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Utaja **Član 284**

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugome pribavi imovinsku korist protivpravno zadrži tuđu pokretninu koja mu je povjerena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Staralac koji počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, historijskog, naučnog ili tehničkog značenja, ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a učinilac je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je utajena stvar male vrijednosti, a učinilac je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(5) Kaznom iz stava 4 ovoga člana kaznit će se ko tuđu pokretninu koju je našao ili do koje je slučajno došao protivpravno zadrži s ciljem da sebi ili drugome pribavi imovinsku korist.

(6) Učinilac krivičnog djela iz stavova 1, 4 i 5 ovoga člana koji utajenu stvar vrati oštećenome prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Oduzimanje tuđe pokretnine **Član 285**

(1) Ko bez cilja pribavljanja imovinske koristi protivpravno oduzme ili zadrži tuđu pokretninu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako se krivično djelo iz stava 1 ovoga člana odnosi na motorno vozilo, pokušaj će se kazniti.

(3) Učinilac krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana koji oduzetu stvar, koja nije motorno vozilo, vrati oštećenome prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Protivpravno zauzimanje nekretnine od općeg značenja **Član 286**

(1) Ko protivpravno zauzme nekretninu koja je građevinsko zemljište ili njegov dio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako se krivično djelo iz stava 1 ovoga člana odnosi na nekretninu koja je proglašena javnim dobrom, spomenikom kulture, prirodnom rijetkosti ili drugim prirodnim bogatstvom ili je dio zaštićene šume ili druge šume s posebnom namjenom, nacionalnog parka ili drugog posebno

zaštićenog područja prirode ili zemljišta posebne namjene, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Oštećenje tuđe stvari

Član 287

- (1) Ko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko ošteti, izobličiti, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar koja služi za vjerske svrhe, kulturno dobro koje se nalazi na javnom mjestu, posebno zaštićeni objekat prirode, umjetnički predmet, stvar od naučnog ili tehničkog značenja, stvar koja se nalazi u javnoj zbirici ili je izložena za javnost ili stvar koja služi za javne potrebe ili koja uljepšava trgove, ulice ili parkove, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovog člana izvrši iz mržnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prevara

Član 288

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako šteta prelazi 30.000 KM, a učinilac je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je šteta male vrijednosti, a učinilac je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (4) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini samo s ciljem da drugoga ošteti, a bez cilja da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Iznuda

Član 289

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugoga da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili je pribavljena znatna imovinska korist ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ucjena

Član 290

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist zaprijeti drugome da će protiv njega ili njemu bliskog lica otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prisili da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena znatna imovinska korist, ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba povjerenja

Član 291

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist, zastupajući interese nekog lica ili brinući se o njegovoj imovini ne ispuni svoju na zakonu utemeljenu dužnost ili zloupotrijebi zakonom ili ugovorom date mu ovlasti, pa ošteti lice čije interese zastupa ili o čijoj se imovini brine, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Staralac ili advokat koji počinu krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana koji prouzrokovano štetu naknadi oštećenome prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Lihvarstvo

Član 292

- (1) Ko iskorištavajući nuždu, teške imovinske ili stambene prilike, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja drugog lica, primi od njega ili sa njim ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nesrazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obavezao dati ili učiniti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.
- (2) Ako su krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovane teške posljedice oštećeniku, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Kaznom iz stava 2 ovoga člana kaznit će se ko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nesrazmjerne imovinske koristi.

Prevara povjerilaca

Član 293

- (1) Ko s ciljem da osujeti ostvarenje prava na stvari, otuđi, uništi ili oduzme svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo uživanja i time ga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko uništi, prividno proda ili učini neupotrebljivom svoju cjelokupnu imovinu ili neki njen sastavni dio ili prizna neistinito potraživanje, sklopi lažni ugovor ili nekom drugom prevarnom radnjom prividno ili stvarno pogorša svoje imovinsko stanje i time umanjiti mogućnost ili spriječi namirenje najmanje jednog od svojih povjerilaca.

Prikrivanje

Član 294

- (1) Ko stvar za koju zna da je pribavljena krivičnim djelom ili ono što je za nju dobijeno prodajom ili zamjenom, kupi, primi u zalog ili na drugi način pribavi, prikrije ili proda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini ne znajući da je stvar pribavljena krivičnim djelom, iako je to po okolnostima slučaja mogao znati, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Paljevina

Član 295

- (1) Ko zapali tuđu kuću ili drugu zgradu namijenjenu stanovanju ili privrednom korištenju, ili tuđu poslovnu zgradu ili zgradu u javnoj upotrebi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana šteta koja prelazi 100.000 KM, ili je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učinjeno s ciljem prevare osiguravajućeg društva, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

Zloupotreba osiguranja

Član 296

(1) Ko s ciljem da od osiguranja naplati osigurninu, uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe, i zatim prijavi štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko s ciljem da od osiguranja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja, sebi prouzrokuje takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.

(3) Učinilac djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana koji odustane od odštetnog zahtjeva prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

XXVI. GLAVA DVADESET I ŠESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV OKOLIŠA, POLJOPRIVREDE I PRIRODNIH DOBARA

Onečišćenje okoliša

Član 297

(1) Ko kršenjem propisa onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok, ili na drugi način ugrozi čistoću kvaliteta zraka, tla, vode, vodotoka ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti na širem području i u mjeri koja može pogoršati uslove života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog rastinja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok, ili na drugi način ugrozi čistoću kvaliteta zraka, tla, vode, vodotoka, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzrokuje uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog rastinja u širem području.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana neko lice teško tjelesno ozlijeđeno ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana prouzrokovana smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(6) Ako je krivičnim djelom iz stava 3 ovoga člana neko lice teško tjelesno ozlijeđeno ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je krivičnim djelom iz stava 3 ovoga člana prouzrokovana smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Ugrožavanje okoliša napravama

Član 298

(1) Ko protivno propisima stavi u djelovanje ili rukuje napravama, ili odstupa od proizvodnih postupaka kojima se oslobađaju štetne tvari koje mogu ugroziti kvalitet zraka, tla, vode, vodotoka na

širem području i u mjeri koja može pogoršati uslove života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog rastinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorno lice u pravnom licu, koje kršenjem propisa propusti postaviti naprave za prečišćavanje ili dopusti izgradnju, stavljanje u pogon ili upotrebu pogona koji onečišćuje okolinu, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

Ugrožavanje okoliša otpadom

Član 299

(1) Ko protivno propisima odbacuje, odlaže, skuplja, skladišti, obrađuje i prevozi otpad ili uopće njime postupa na način kojim se ugrožava kvalitet zraka, tla, vode, vodotoka, na širem području i u mjeri koja može pogoršati uslove života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog rastinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko odbacuje, odlaže, skuplja, obrađuje i prevozi otpad ili uopće s njim postupa na način kojim se ugrožava kvalitet zraka, tla, vode, vodotoka i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzrokuje uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog rastinja na širem području.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje okoliša bukom

Član 300

(1) Ko protivno propisima proizvede buku koja je pogodna prouzrokovati teže oštećenje zdravlja više lica, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja

Član 301

(1) Ko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprečavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili širenje zarazne bolesti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

Član 302

Veterinar ili ovlašteni veterinarski pomoćnik koji pri pružanju veterinarske pomoći propiše ili primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito nepravilan način liječenja ili uopće nesavjesno postupa pri liječenju i time prouzrokuje uginuće većeg broja životinja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Neovlašteno obavljanje veterinarskih usluga

Član 303

Ko nemajući propisanu stručnu spremu ili neovlašteno obavlja poslove zaštite zdravlja životinja ili druge veterinarske zahvate, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja

Član 304

(1) Ko za vrijeme epidemije stočne bolesti koja može ugroziti stočarstvo ne postupi po naredbi ili odluci nadležnog tijela donesenoj na osnovu propisa kojom se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko za vrijeme dok traje opasnost od bolesti i štetočina koje mogu ugroziti biljni svijet, ne postupi po naredbi ili odluci nadležnog tijela donesenoj na osnovu propisa kojom se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje bolesti ili štetočina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana prouzrokovana znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ko krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Prikrivanje postojanja zarazne bolesti kod životinja

Član 305

Ko prikriva postojanje zarazne bolesti kod životinja ili sumnju da takva bolest postoji, ili to ne prijavi javnoj veterinarskoj službi ili tijelu nadležnom za poslove veterinarstva, pa zbog toga nastupi širenje zarazne bolesti ili uginuće životinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zagađivanje stočne hrane ili vode za napajanje stoke

Član 306

(1) Ko škodljivom tvari zagađi stočnu hranu ili vodu u rijekama, potocima, izvorima, bunarima, cisternama ili drugu vodu koja služi za napajanje stoke, živi ili divljači i time dovede u opasnost život ili zdravlje životinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Uništenje zasada

Član 307

Ko škodljivom tvari uništi bilje, voćke ili druge zasade i time prouzrokuje štetu velikih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nesavjesno postupanje u prometu pesticida

Član 308

Ko stavi pesticide ili druge otrove u promet bez dozvole, ili izda drugi pesticid ili otrov umjesto propisanoga kad zamjena nije dozvoljena, ili na drugi način nesavjesno postupi u prometu pesticida ili drugih otrova i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili za okoliš, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Pustošenje šuma

Član 309

- (1) Ko protivno propisima ili naredbama nadležnih tijela siječe ili krči šumu, ili ko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu, a time nije počinjeno neko drugo krivično djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili u drugim šumama posebne namjene, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Šumska krađa

Član 310

- (1) Ko radi krađe obori u šumi jedno ili više stabla, a količina je oborenoga drveta veća od dva kubna metra, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini s ciljem da se oboreno drvo proda, ili ako je količina oborenoga drveta veća od pet kubnih metara, ili ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi posebne namjene, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Izazivanje šumskog požara

Član 311

- (1) Ko izazove šumski požar zbog kojega nastupi šteta velikih razmjera, ili istovremeno izazove više šumskih požara, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ko izazove požar u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku, voćnjaku ili drugoj šumi posebne namjene ili u žitnom polju, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.
- (3) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.
- (4) Ko krivično djelo iz stava 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Mučenje i ubijanje životinje

Član 312

- (1) Ko životinju teško zlostavlja ili izlaže nepotrebnim ili dugotrajnim mukama, ili joj nanosi nepotrebne boli, ili protivpravno razara životinjska staništa u većoj mjeri ili na širem prostoru, ili protivno propisima ubija životinje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini radi opklade ili drugog pribavljanja imovinske koristi, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili životinje čija je vrsta posebno zaštićena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protivzakoniti lov

Član 313

- (1) Ko protivpravno ubije, rani ili uhvati za vrijeme lovostaja divljač u većem broju ili u većoj vrijednosti, ili divljač čiji je lov stalno zabranjen, ili ko neovlašteno iznese izvan zemlje vrhunski trofej veće vrijednosti ili vrhunske trofeje u većem broju, ili ko lovi zaštićenu životinjsku vrstu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini sredstvima ili na način koji je zabranjen ili kojim se divljač masovno uništava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ulovljena divljač i sredstva upotrijebljena za lov oduzet će se.

Protivzakoniti ribolov

Član 314

(1) Ko lovi ribu, druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u vrijeme kad je to zabranjeno ili na području na kojem je to zabranjeno, ili ko lovi ribu, druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili drugim načinom ili sredstvom koji su štetni za njihovo rasplodivanje ili koji su propisima zabranjeni, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovano uginuće ribe ili drugih slatkovodnih ili morskih životinja ili organizama u širim razmjerima, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ulov i sredstva za lov oduzet će se.

Oštećenje, uništenje i nedozvoljeni izvoz spomenika kulture i zaštićenih objekata prirode

Član 315

(1) Ko ošteti ili uništi spomenik kulture ili zaštićeni objekat prirode, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno prema spomeniku kulture ili zaštićenom objektu prirode naročite vrijednosti ili je prouzrokovana znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko bez dozvole nadležnog tijela izveze ili iznese izvan zemlje spomenik kulture ili zaštićeni objekat prirode, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Kaznom iz stava 3 ovoga člana kaznit će se počinitelj koji spomenik kulture ili zaštićeni objekat po proteku roka određenoga u dozvoli za iznošenje ne vrati.

Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje spomenika kulture

Član 316

(1) Ko bez dozvole nadležnog tijela obavi na spomeniku kulture konzervatorske, restauratorske ili istraživačke radove ili protivno zabrani ili bez dozvole nadležnog tijela obavlja arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa zbog toga spomenik bude uništen, teško oštećen ili izgubi osobine spomenika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno u odnosu na spomenik kulture naročite vrijednosti ili značenja ili je prouzrokovana znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XXVII. GLAVA DVADESET I SEDMA

KRIVIČNA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE

Izazivanje opće opasnosti

Član 317

(1) Ko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim plinom, jonizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja ili drugom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se službeno ili odgovorno lice koje ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrovnih plinova ili jonizirajućeg zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama, pa time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg obima.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini na mjestu gdje je okupljen veći broj ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih sprava

Član 318

(1) Ko rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti, važan industrijski, poljoprivredni ili drugi privredni objekat, spravu ili postrojenje za vodu, toplinu, plin, električnu ili drugu energiju, sprave sistema veza ili druge sprave javne upotrebe i time izazove njihov zastoj ili otežani rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko protivpravno ukloni ili isključi iz rada sprave ili postrojenja iz stava 1 ovoga člana i time izazove poremećaj u redovnom životu građana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Oštećenje zaštitnih sprava na radu

Član 319

(1) Ko u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad uništi, ošteti ili ukloni zaštitnu spravu i time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Odgovorno lice u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad, koje ne postavi zaštitne sprave ili ih ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i na taj način izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Pri izricanju uslovne osude za krivično djelo iz stavova 2 i 3 ovoga člana sud može počiniocu odrediti obavezu da u određenom roku postavi zaštitne sprave.

Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova

Član 320

(1) Odgovorno lice koje pri projektiranju, upravljanju ili izvođenju gradnje ili građevinskih radova postupi protivno propisima ili općepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nesavjesno čuvanje pasa i drugih opasnih životinja

Član 321

(1) Ko pse ili druge opasne životinje izvodi na javna mjesta bez propisane brnjice ili druge odgovarajuće zaštite i bez direktnog čuvanja i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana neko lice tjelesno ozlijeđeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

Teška krivična djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine

Član 322

(1) Ako je krivičnim djelom iz člana 317 (Izazivanje opće opasnosti) stavovi od 1 do 3, člana 318 (Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih naprava) stavovi 1 i 2, člana 319 (Oštećenje zaštitnih naprava na radu) stavovi 1 i 2 i člana 320 (Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova) stav 1 ovoga zakona neko lice teško tjelesno povrijeđeno ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera ili su ta krivična djela počinjena iz mržnje, izvršitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz člana 317 stavovi od 1 do 3, člana 318 stavovi 1 i 2, člana 319 stavovi 1 i 2 i člana 320 stava 1 ovoga zakona prouzrokovana smrt jednog ili više lica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz člana 317 stava 4, člana 318 stavova 3 i 4, člana 319 stava 3 i člana 320 stava 2 ovoga zakona neko lice teško tjelesno ozlijeđeno ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz člana 317 stava 4, člana 318 stavovi 3 i 4, člana 319 stava 3 i člana 320 stava 2 ovoga zakona prouzrokovana smrt jednog ili više lica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nepropisni prijevoz eksplozivnog ili zapaljivog materijala

Član 323

Ko protivno propisima o prijevozu eksplozivnog ili lako zapaljivog materijala preda na prijevoz javnim prometnim sredstvima eksplozivni ili lako zapaljivi materijal ili takav materijal sam prevozi ili prenosi koristeći se javnim prometnim sredstvima, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Oštećenje ustava

Član 324

Ko ošteti izrađene ili prirodne ustave koje služe kao zaštita od prirodnih nepogoda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neotklanjanje opasnosti

Član 325

(1) Ko pravovremenom prijavom nadležnom organu ili na drugi način ne preduzme mjere radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, saobraćajne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugoga, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko odvratanjem ili na drugi način spriječi drugoga u preduzimanju mjera radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, saobraćajne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXVIII. GLAVA DVADESET I OSMA
KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG SAOBRAĆAJA

Ugrožavanje javnog saobraćaja
Član 326

- (1) Učesnik u saobraćaju na putevima koji se ne pridržava saobraćajnih propisa i time tako ugrozi javni saobraćaj da dovede u opasnost život ljudi ili imovinu većih razmjera, pa zbog toga kod drugoga nastupi teška tjelesna ozljeda ili imovinska šteta preko 5000 KM, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (2) Ko ugrožavanjem željezničkog, brodskog, tramvajskog, trolejbusnog ili saobraćaja žičarom dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Ugrožavanje javnog saobraćaja zbog omamljenosti
Član 327

- (1) Ko pod uticajem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava upravlja motornim vozilom, iako je zbog toga očito nesposoban za sigurnu vožnju i time tako ugrozi javni saobraćaj na putevima da dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom
Član 328

- (1) Ko uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem saobraćajne sprave, sredstva, znaka ili sprave za signalizaciju koji služe sigurnosti saobraćaja ili davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na saobraćajnicama ili na drugi način tako ugrozi javni saobraćaj da time dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nesavjestan nadzor nad javnim saobraćajem
Član 329

- (1) Odgovorno lice kome je povjeren nadzor nad stanjem i održavanjem saobraćajnica i objekata na njima, prijevoznim sredstvima ili javnim saobraćajem ili nad ispunjavanjem propisanih uslova rada vozača, ili odgovorno lice kome je povjereno rukovođenje vožnjom, koje nesavjesnim obavljanjem dužnosti izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se odgovorno lice koje izda nalog za vožnju ili dozvoli vožnju, iako zna da vozač zbog umora, bolesti, uticaja alkohola ili drugih razloga nije u stanju sigurno upravljati vozilom ili da vozilo nije ispravno i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovnu većeg obima.
- (3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Teška krivična djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja

Član 330

(1) Ako je krivičnim djelom iz člana 326 (*Ugrožavanje javnog saobraćaja*) stava 1 prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, a iz stava 2 istog člana, te člana 327 (*Ugrožavanje javnog saobraćaja zbog omamljenosti*) stava 1, člana 328 (*Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom*) stava 1 i člana 329 (*Nesavjestan nadzor nad javnim saobraćajem*) stavova 1 i 2 ovoga zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda nekog lica ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz člana 326 stavova 1 i 2, člana 327 stava 1, člana 328 stava 1 i člana 329 stavova 1 i 2 ovoga zakona prouzrokovana smrt jednog ili više lica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje godinu dana.

(3) Ako je krivičnim djelom iz člana 326 stava 3, člana 327 stava 2, člana 328 stava 2 i člana 329 stava 3 ovoga zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda nekog lica ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz člana 326 stava 3, člana 327 stava 2, člana 328 stava 2 i člana 329 stava 3 ovoga zakona prouzrokovana smrt jednog ili više lica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Neukazivanje pomoći licu ozlijeđenom u saobraćajnoj nezgodi

Član 331

(1) Vozač motornog vozila ili drugog prijevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći lice koje je ozlijeđeno tim prijevoznim sredstvom ili čiju je ozljedu prouzrokovao, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana teška tjelesna ozljeda ili smrt ozlijeđenog lica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXIX. GLAVA DVADESET I DEVETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA

Dogovor za učinjenje krivičnih djela

Član 332

Ko s drugim dogovori počinjenje krivičnog djela propisanog zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za dogovor počinjenja takvog pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Pripremanje krivičnog djela

Član 333

Ko nabavi ili pripremi sredstva ili ukloni prepreke ili preduzme kakvu drugu radnju koja stvara uslove za neposredno počinjenje, ali nije dio počinjenja krivičnog djela propisanog zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ukoliko za pripremanje pojedinog kaznenog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Udruživanje radi počinjenja krivičnih djela

Član 334

- (1) Ko organizira grupu ljudi ili na drugi način udružuje tri ili više lica u cilju počinjenja krivičnih djela propisanih zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za koja se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za takvo organiziranje ili udruživanje radi počinjenja pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko postane pripadnikom grupe ljudi ili udruženja iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Pripadnik grupe ljudi koji otkrije grupu ili pripadnik udruženja koji otkrije udruženje prije nego što je u njihovu sastavu ili za njih počinio krivično djelo, može se osloboditi kazne.
- (4) Organizator koji otkrivanjem grupe ljudi ili udruženja ili na drugi način spriječi počinjenje krivičnog djela iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi kazne.

Sudjelovanje u grupi ljudi koja počini krivično djelo

Član 335

- (1) Ko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem usmrti neko lice ili ga teško tjelesno ozlijedi, počini paljevinu, oštetiti imovinu u većem obimu ili počini druga teška nasilja ili koja pokuša počinuti takva djela, za samo sudjelovanje u toj grupi ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (1) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Organizirani kriminal

Član 336

- (1) Ko počini krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu kao pripadnik grupe za organizirani kriminal, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (2) Ko kao pripadnik grupe za organizirani kriminal počini krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem počini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.
- (4) Ko postane pripadnikom grupe za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem počini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.
- (5) Pripadnik grupe za organizirani kriminal iz stavova od 1 do 4 ovoga člana, koji zločinačku organizaciju otkrije, može se osloboditi kazne.

Izrada i nabavka oružja i sredstava namijenjenih počinjenju krivičnih djela

Član 337

- (1) Ko oružje, eksplozivne tvari ili sredstva za njihovo pripravljanje ili otrove za koje zna da su namijenjeni počinjenju krivičnog djela izradi, nabavi ili drugome omogućiti da do njih dođe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko izradi ili drugome ustupi lažni ključ, otvarač ili kakvu drugu stvar ili sredstvo za provalu, iako zna da je namijenjeno počinjenju krivičnog djela, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Neprijavlivanje pripremanja krivičnog djela

Član 338

(1) Ko zna da se priprema počinjenje krivičnog djela za koje se po zakonu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, pa u vremenu kad je još bilo moguće spriječiti njegovo počinjenje to ne prijavi, a djelo bude pokušano ili počinjeno, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini u odnosu na krivično djelo za koje se po zakonu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana neće se kazniti lice kome je počinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, krvni rođak u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojilac ili posvojče i njihov bračni drug ili lice s kojim žive u vanbračnoj zajednici, ili koji je branilac, ljekar ili vjerski službenik počinio.

Neprijavlivanje krivičnog djela ili počinio

Član 339

(1) Ko zna za počinio krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, ili ko samo zna da je takvo djelo počinjeno, pa to ne prijavi, iako od takve prijave ovisi pravovremeno otkrivanje počinilaca ili krivičnog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se službeno ili odgovorno lice koje ne prijavi krivično djelo za koje je saznalo u obavljanju svoje dužnosti, ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora pet godina zatvora ili teža kazna.

(3) Za krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana neće se kazniti lice kome je počinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, krvni rođak u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojilac ili posvojče i njihov bračni drug ili lice s kojim žive u vanbračnoj zajednici, ili koje je branilac, ljekar ili vjerski službenik počinio.

(4) Za krivična djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili zdravstveni radnik, psiholog, javni bilježnik i radnik socijalne zaštite, ako je krivično djelo počinjeno prema djetetu ili maloljetniku.

Pomoć počinio

Član 340

(1) Ko krije počinio krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili mu prikrivanjem oruđa, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, ili ko krije osuđenika ili preduzima šta drugo s ciljem izbjegavanja izvršenja izrečene kazne, sigurnosne mjere ili odgojne zavodske mjere, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko pruži pomoć iz stava 1 ovoga člana počinio krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ali ne i kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko pruži pomoć iz stava 1 ovoga člana počinio krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Kazna izrečena za krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana ne može biti teža ni po vrsti ni po visini od kazne na koju je osuđeno lice kome je počinilac pružio pomoć.

(5) Za krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana neće se kazniti lice kome je počinitelj bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, krvni rođak u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojilac ili posvojilac ili njihov bračni drug ili lice s kojim žive u vanbračnoj zajednici, ili koje je branilac, ljekar ili vjerski službenik počinioca.

Lažno prijavljivanje

Član 341

(1) Ko prijavi koje određeno lice da je počinilo krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, znajući da to lice nije počinitelj, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko podmetanjem tragova krivičnog djela ili na drugi način izazove pokretanje krivičnog postupka zbog krivičnog djela propisanog zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine protiv lica za koje zna da nije počinitelj.

(3) Ko sam sebe prijavi da je počinio krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, iako ga nije počinio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Kaznom iz stava 3 ovoga člana kaznit će se ko prijavi da je počinjeno krivično djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, iako zna da to djelo nije počinjeno.

Davanje lažnog iskaza

Član 342

(1) Svjedok, vještak, prevodilac ili tumač koji u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da lažni iskaz, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se stranka koja pri izvođenju dokaza ispitivanjem stranaka u parničnom ili upravnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da lažni iskaz, a na tome je iskazu utemeljena odluka donesena u tom postupku.

(3) Ako je lažan iskaz dat u krivičnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako su zbog krivičnog djela iz stava 3 ovoga člana nastupile naročito teške posljedice za okrivljenika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako počinitelj dobrovoljno opozove svoj lažni iskaz prije nego što je donesena konačna odluka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a može se i osloboditi kazne.

Sprečavanje dokazivanja

Član 343

(1) Ko svjedoka ili vještaka u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile ili obećanjem poklona ili kakve druge koristi navede na lažan iskaz, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine sakrije, ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim tuđi predmet ili ispravu koja služi dokazivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili upotrebi vode, ili ko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Povreda tajnosti postupka

Član 344

Ko neovlašteno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom ili upravnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, a što se po zakonu ne smije objaviti ili je odlukom nadležne institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine proglašeno tajnom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neizvršenje sudske odluke

Član 345

(1) Odgovorno lice u organu vlasti ili pravnom licu ili drugim institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koje ne postupi po pravosnažnoj odluci suda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se odgovorno lice koje odbije izvršiti odluku Doma za ljudska prava ili odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koju je dužno izvršiti.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stavova 1 i 2 ovoga člana prouzrokovana teža povreda prava drugoga ili značajna materijalna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Odavanje istovjetnosti zaštićenog svjedoka

Član 346

Sudija suda u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili drugo službeno lice koje je sudjelovalo u ispitivanju zaštićenog svjedoka u krivičnom postupku koji se vodi po zakonu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koje neovlaštenom licu učini pristupačnim podatke o istovjetnosti zaštićenog svjedoka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Povreda sudske odluke o zabrani obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti

Član 347

Ko drugome omogući obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravosnažnom sudskom odlukom izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, ili zaštitna mjera zabrane obavljanja određenih dužnosti, ili je takva zabrana pravna posljedica osude, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Pobuna lica kojima je oduzeta sloboda

Član 348

(1) Lice kome je na osnovu zakona oduzeta sloboda, koje se udruži s drugim licima kojima je na osnovu zakona oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobodi ili da ta lica zajednički napadnu lica čijem su nadzoru povjerena, ili da ih silom ili prijetnjom da će neposredno upotrijebiti silu prisile da učine ili propuste nešto što je protivno njihovoj dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana neko lice teško tjelesno ozlijeđeno ili je prouzrokovana imovinska šteta većih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovana smrt jednog ili više lica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

Bijeg lica kome je oduzeta sloboda

Član 349

Ko upotrebom sile ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili tijelo drugog lica pobjegne iz kazneno-popravne ustanove ili zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Omogućavanje bijega licu kome je oduzeta sloboda

Član 350

- (1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogući bijeg licu kome je na osnovu zakona oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinji kao član grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Povreda zakona od strane sudije

Član 351

Sudija suda u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koji s ciljem da drugome pribavi kakvu korist ili da mu nanese kakvu štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XXX. GLAVA TRIDESETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I PRAVNOG SAOBRAĆAJA

Sprečavanje službenog lica u obavljanju službene radnje

Član 352

- (1) Ko silom ili prijetnjom da će neposredno upotrijebiti silu spriječi službeno lice u obavljanju službene radnje koju je poduzelo u okviru svojih ovlasti ili ga na isti način prisili na obavljanje službene radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana službeno lice zlostavljano ili je lako tjelesno ozlijeđeno ili je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno prijetnjom upotrebe oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ko krivično djelo iz stavova 1 i 2 ovoga člana počinji prema službenom licu pri obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili dužnosti čuvanja javnog reda, uhićenja počinitelja krivičnog djela ili čuvanja lica kome je oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (4) Ako je počinitelj krivičnog djela iz stavova od 1 do 3 ovoga člana bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem službenog lica, može se osloboditi kazne.

Napad na službeno lice u obavljanju poslova sigurnosti

Član 353

- (1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti službeno lice ili lice koje mu pomaže u obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili dužnosti čuvanja javnog reda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana službeno lice ili lice koje mu pomaže lako tjelesno ozlijeđeno ili je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno uz prijetnju upotrebom oružja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana službeno lice ili lice koje mu pomaže teško tjelesno ozlijeđeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ako je počinitelj krivičnog djela iz stavova od 1 do 3 ovoga člana bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem službenog lica ili lica koje mu pomaže, može se osloboditi kazne.

Sudjelovanje u grupi ljudi koja spriječi službeno lice u obavljanju službene radnje

Član 354

- (1) Ko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem spriječi ili pokuša spriječiti službeno lice u obavljanju službene radnje ili je na taj način prisili na obavljanje službene radnje, za samo sudjelovanje, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja počini kazneno djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Organiziranje otpora

Član 355

- (1) Ko druge organizira ili poziva na pružanje nasilnoga otpora zakonitim odlukama ili mjerama nadležnih organa, ili pruža otpor službenom licu u obavljanju službene radnje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana prouzrokovano neprovođenje ili je znatno otežano provođenje zakonite odluke ili mjere nadležnog organa, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nasilničko ponašanje

Član 356

- (1) Ko teškim vrijeđanjem ili grubim zlostavljanjem, vršenjem nasilja ili na drugi način ugrožava sigurnost drugog i time prouzrokuje znatno uznemirenje i strah kod građana, ili u većoj mjeri remećenje javnog reda i mira, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine
- (2) Ako je djelo iz stava 1 ovog člana izvršeno od strane dva ili više lica, ili je došlo do težeg ponižavanja ili zlostavljanja većeg broja lica, ili je izvršilac nekom licu nanio tjelesnu ozljedu, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Neovlašteno posjedovanje ili ugrožavanje javnoga reda putem radio ili televizijske stanice

Član 357

- (1) Ko protivno propisima o sistemu veza posjeduje radio ili televizijsku stanicu ili radio i televizijsku stanicu koristi bez propisanoga odobrenja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko grubo kršeći standarde profesionalnoga ponašanja medija i novinara, koristi huškački ili govor mržnje ili govor koji očito poziva ili potiče na nasilje, narodne ili etničke sukobe i time dovede do ugrožavanja javnoga reda ili mira, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neovlašteno bavljenje određenim zanimanjem

Član 358

Ko se neovlašteno za nagradu bavi određenim zanimanjem za čije obavljanje je po zakonu ili drugim propisima donesenim na osnovu zakona potrebna dozvola nadležnoga organa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nesudjelovanje u otklanjanju opće opasnosti

Član 359

Ko protivno naredbi nadležnoga organa bez opravdanog razloga odbije sudjelovati u otklanjanju opasnosti od požara, poplave ili slične opasnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Skidanje ili povreda službenog pečata ili znaka

Član 360

Ko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlašteno službeno lice stavilo radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili ko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka otvori osigurani predmet ili uđe u takvu prostoriju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenih spisa

Član 361

Ko protivpravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili drugog pravnog lica koje obavlja javne ovlasti ili se kod njih nalazi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Uništenje ili prikrivanje arhivske građe

Član 362

Ko uništi, prikrije ili učini neupotrebljivom arhivsku građu ili je iznese izvan zemlje bez prethodnog odobrenja nadležnoga organa, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Lažno predstavljanje

Član 363

(1) Ko se, s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome nanese kakvu štetu, lažno predstavlja kao službeno ili vojno lice ili neovlašteno nosi oznake službenog ili vojnog lica, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko izvrši kakvu radnju koju je ovlašteno izvršiti samo određena službeno lice.

Samovlašće

Član 364

(1) Ko upotrebom sile ili ozbiljnom prijetnjom pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini u sastavu grupe ljudi ili udruženja organiziranoga radi počinjenja tog krivičnog djela, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih tvari

Član 365

(1) Ko neovlašteno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne tvari, ili ko neovlašteno drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne tvari čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana u odnosu na veću količinu vatrene oružja, municije ili eksplozivnih tvari, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba znaka za pomoć i opasnost

Član 366

Ko zloupotrijebi znak za pomoć ili znak za opasnost ili neosnovano poziva u pomoć s ciljem da izazove izlazak službenika državnih tijela ili vatrogasaca ili zaustavljanje saobraćaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Krivotvorenje isprave

Član 367

(1) Ko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu s ciljem da se takva isprava upotrijebi kao prava, ili ko lažnu ili preinačenu ispravu upotrijebi kao pravu ili je nabavi radi upotrebe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini glede javne isprave, oporuke, mjenice, čeka, javne ili službene knjige ili druge knjige koja se po zakonu mora voditi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Posebni slučajevi krivotvorenja isprave

Član 368

Smatrat će se počinjenjem krivičnog djela krivotvorenja isprava i kaznit će se po članu 369 (*Krivotvorenje isprave*) stavu 1 ovoga zakona:

- 1) ko kakav papir, blanket ili kakav drugi predmet koji je neko lice potpisalo neovlašteno popuni kakvom izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose;
- 2) ko drugoga obmane o sadržaju kakve isprave i taj je potpiše smatrajući da potpisuje kakvu drugu ispravu ili kakav drugi sadržaj;
- 3) ko ispravu izda u ime drugog lica bez njegove ovlasti ili u ime lica koje ne postoji;
- 4) ko kao izdavalac isprave uz svoj potpis navede da ima kakav položaj, zvanje ili čin iako nema takav položaj, zvanje ili čin, a to ima bitni uticaj na dokaznu snagu isprave;
- 5) ko ispravu izradi neovlaštenom upotrebom pravoga pečata ili znaka.

Ovjeravanje neistinitog sadržaja

Član 369

(1) Ko dovodenjem u zabludu nadležnog tijela učini da ono u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri što god neistinito što treba služiti kao dokaz u pravnom prometu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se ko ispravu, zapisnik ili knjigu iz stava 1 ovoga člana upotrijebi znajući da su neistiniti.

Izdavanje i upotreba neistinite ljekarske ili veterinarske svjedodžbe

Član 370

(1) Doktor medicine, doktor stomatologije ili veterinar koji izda neistinitu ljekarsku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko upotrijebi neistinitu ljekarsku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nadripisarstvo

Član 371

Ko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašteno za nagradu bavi pružanjem pravne pomoći, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ometanje vjerskih obreda

Član 372

(1) Ko ometa ili spriječi vjerski obred, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini upotrebom sile ili ozbiljnom prijetnjom upotrebe sile, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda mira umrlog

Član 373

(1) Ko neovlašteno prekopa, razruši, ošteti ili na drugi način grubo oskrvne grob ili drugo mjesto ukopa ili spomen na umrle, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko neovlašteno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti tijelo, dio tijela ili pepeo umrlog ica, ili ko oskrvne tijelo umrlog lica, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

XXXI. GLAVA TRIDESET I PRVA

KRIVIČNA DJELA PODMIĆIVANJA I KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE DUŽNOSTI

Primanje dara i drugih oblika koristi

Član 374

(1) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i strano službeno lice, koje zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist, ili koje primi obećanje poklona ili kakve koristi, da u okviru svoje ovlasti učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i strano službeno lice, koje zahtijeva ili primi poklon ili kakvu korist, ili koje primi obećanje poklona ili kakve koristi, da u okviru svoje ovlasti učini što bi moralo učiniti ili da ne učini što ne bi smjelo učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stava 2 ovoga člana kaznit će se službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i strano službeno lice, koje poslije činjenja ili nečinjenja iz stavova 1 i 2 ovoga člana, a u vezi s tim, zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist.

(4) Primitveni poklon ili imovinska korist oduzet će se.

Davanje poklona i drugih oblika koristi

Član 375

(1) Ko službenom ili odgovornom licu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i strano službeno lice, učini ili obeća poklon ili kakvu drugu korist, da u okviru svoje ovlasti učini što ne bi smjelo učiniti ili da ne učini što bi moralo učiniti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog ili odgovornog lica, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko službenom ili odgovornom licu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i strano službeno lice, učini ili obeća poklon ili kakvu drugu korist, da u okviru svoje ovlasti učini što bi moralo učiniti ili da ne učini što ne bi smjelo učiniti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog ili odgovornog lica, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Počinilac krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana koji je dao mito na zahtjev službenog ili odgovornog lica u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i strano službeno lice, i prijavio krivično djelo prije njegova otkrivanja ili saznanja da je otkriveno, može se osloboditi kazne.

(4) Priljeni poklon ili imovinska korist oduzet će se, a u slučaju iz stava 3 ovoga člana može se vratiti licu koje je dalo mito.

Protivzakonito posredovanje

Član 376

(1) Ko primi nagradu ili kakvu drugu korist da korištenjem svog službenog ili uticajnog položaja u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine posreduje da se učini ili ne učini koja službena radnja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko koristeći svoj službeni ili uticajni položaj u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine posreduje da se učini službena radnja koja se ne bi smjela učiniti ili da se ne učini službena radnja koja bi se morala učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je za počinjenje krivičnog djela iz stava 2 ovoga člana primljena nagrada ili kakva druga korist, počinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba položaja ili ovlasti

Član 377

(1) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koje iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlasti, prekoračivši granice svoje službene ovlasti ili ne obavivši svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugome kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugoga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, počinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, počinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Pronevjera

Član 378

(1) Ko protivpravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama Brčko distrikta BiH ili pravnom licu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako vrijednost pronevjerenih stvari iz stava 1 ovog člana ne prelazi iznos od 500 KM, a izvršilac je postupao s ciljem da pribavi malu vrijednost, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1 ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi iznos od 10.000 KM izvršilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kaznit će se zatvorom od dvije godine do deset godina.

Prevara u službi

Član 379

- (1) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje s ciljem da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist, podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način dovede u zabludu ovlašteno lice da učini nezakonitu isplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Posluga

Član 380

- (1) Ko se neovlašteno posluži novcem, vrijednosnim papirima ili drugim pokretnim stvarima koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama Brčko distrikta ili pravnom licu, ili ove stvari drugome neovlašteno da na poslugu, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Nesavjestan rad u službi

Član 381

- (1) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje povredom zakona, drugog propisa ili općeg akta ili propuštanjem dužnosti nadzora, očito nesavjesno postupi u obavljanju dužnosti, pa zbog toga pravo drugoga bude teško povrijeđeno ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 1000 KM, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana teško povrijeđeno pravo drugoga ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odavanje službene tajne

Član 382

- (1) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnim podatke koji su službena tajna, ili koje pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda neovlaštenom licu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se i lice koje s ciljem da neovlašteno upotrijebi takve podatke, nezakonito iskoristi podatke koji se čuvaju kao službena tajna, ili lice koje bez odobrenja te podatke objavi.
- (3) Ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno iz koristoljublja ili glede naročito povjerljivih podataka, ili radi objavljivanja ili korištenja podataka izvan Brčko distrikta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje počini krivično djelo iz stava 1 ovoga člana iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (5) Nema krivičnog djela iz stava 2 ovoga člana ako ko objavi ili posreduje u objavljivanju službene tajne institucije u Brčko distriktu čiji je sadržaj suprotan ustavnom ili statutarnom ustrojstvu Brčko distrikta, s ciljem da javnosti otkrije nepravilnosti u ustroju, radu i rukovođenju službom, ako objava nema štetne posljedice za Brčko distrikt.

(6) Odredbe stavova od 1 do 4 ovog člana primijenit će se i prema licu koje je odalo službenu tajnu nakon što joj je služba ili odgovornost u Brčko distriktu prestala.

Krivotvorenje službene isprave

Član 383

(1) Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis, unese neistinite podatke ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom ili službenim pečatom ovjeri službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis s neistinitim sadržajem, ili koje svojim potpisom ili službenim pečatom omogući izradu takve isprave, knjige ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1 ovoga člana kaznit će se i službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis upotrijebi u službi ili pri poslovanju kao da su istiniti, ili koje službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivom.

Protivzakonita naplata i isplata

Član 384

Službeno ili odgovorno lice u Brčko distriktu koje od drugoga naplati što drugi nije dužan, ili naplati više nego je dužan, ili koje pri isplati ili predaji kakvih stvari manje isplati ili preda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Protivzakonito oslobodjenje lica kome je oduzeta sloboda

Član 385

Službeno lice u Brčko distriktu koje protivzakonito oslobodi lice kome je oduzeta sloboda, a koje mu je povjereno na čuvanje, ili mu pomogne u bijegu, ili mu omogućava nedozvoljenu vezu ili prepisku radi pripremanja bijega, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protivzakonito prisvajanje stvari pri pretresu ili izvršenju

Član 386

Službeno lice u Brčko distriktu koje pri pretresu stana, prostorija ili lica ili pri izvršenju, oduzme pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protivpravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XXXII. GLAVA TRIDESET I DRUGA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SISTEMA ELEKTRONIČKE OBRADJE PODATAKA

Oštećenje računarskih podataka i programa

Član 387

(1) Ko ošteti, izmijeni, izbriše, uništi ili na drugi način učini neupotrebljivim ili nepristupačnim tuđe računarske podatke ili računarske programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi računarskim podacima ili programima ili neovlašteno presreće njihov prenos, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Kaznom iz stava 2 ovoga člana kaznit će se ko onemogućiti ili otežati rad ili korištenje računarskog sistema, računarskih podataka ili programa ili računarsku komunikaciju.

(3) Ako je krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana počinjeno u odnosu na računarski sistem, podatak ili program tijela vlasti, javne službe, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Ko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne sprave, sredstva, računarske programe ili računarske podatke stvorene ili prilagođene radi počinjenja krivičnog djela iz stavova od 1 do 3 ovoga člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Posebne sprave, sredstva, računarski programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni radi počinjenja krivičnih djela, kojima je krivično djelo iz stavova od 1 do 3 ovoga člana počinjeno, oduzet će se.

Računarsko krivotvorenje

Član 388

(1) Ko neovlašteno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neupotrebljivim računarske podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravna lica, s ciljem da se upotrijebe kao pravi ili sam upotrijebi takve podatke ili programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počinjeno u odnosu na računarske podatke ili programe tijela, javne službe, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome pristupačnim posebne sprave, sredstva, računarske programe ili računarske podatke stvorene ili prilagođene radi počinjenja krivičnog djela iz stavova 1 i 2 ovoga člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne sprave, sredstva, računarski programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni radi počinjenja krivičnih djela, kojima je počinjeno krivično djelo iz stavova 1 ili 2 ovoga člana, oduzet će se.

Računarska prevara

Član 389

(1) Ko neovlašteno unese, ošteti, izmijeni ili prikrije računarski podatak ili program ili na drugi način utiče na ishod elektroničke obrade podataka s ciljem da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist i time drugome prouzrokuje imovinsku štetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovoga člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava 1 ovoga člana počini samo s ciljem da drugoga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Ometanje rada sistema i mreže elektroničke obrade podataka

Član 390

Ko neovlaštenim pristupom u sistem ili mrežu elektroničke obrade podataka izazove zastoje ili poremeti rad toga sistema ili mreže, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neovlašteni pristup zaštićenome sistemu i mreži elektroničke obrade podataka

Član 391

- (1) Ko se neovlašteno uključi u sistem ili mrežu elektroničke obrade podataka kršenjem mjera zaštite, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko upotrijebi podatak dobijen na način iz stava 1 ovoga člana, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako su krivičnim djelom iz stava 2 ovoga člana prouzrokovane drugome teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Računarska sabotaza

Član 392

Ko unese, izmijeni, izbriše ili prikrije računarski podatak ili program ili se na drugi način umiješa u računarski sistem, ili uništi ili ošteti sprave za elektronsku obradu podataka s ciljem da onemogući ili znatno omete postupak elektronske obrade podataka značajnih organima vlasti, javnim službama, javnim ustanovama, trgovačkim društvima ili drugim pravnim licima od posebnog javnog interesa, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXXIII. GLAVA TRIDESET I TREĆA

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja bivšeg zakona

Član 393

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaje važiti Krivični zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 6/2000, 1/2001 i 3/2003).

Obaveza usklađivanja pravosnažno izrečenih krivičnopravnih sankcija

Član 394

Izvršenje krivičnopravnih sankcija pravosnažno izrečenih u skladu s odredbama krivičnog zakona iz člana 391 (*Prestanak važenja bivšeg zakona*) ovoga zakona čije izvršenje nije započeto ili je u toku, ima se u izričaju, sadržaju i načinu izvršenja uskladiti s odredbama ovoga zakona danom njegova stupanja na snagu.